

## PREGLED ZNANSTVENEGA, STROKOVNEGA IN PEDAGOŠKEGA DELA PROF. FRANCA LOVRENČAKA OB NJEGOVI 80-LETNICI

**80** % kremenčevega peska ter preostanek naravne prsti da peščeno ilovnato mešanico, ki je podlaga za novodobne vrtničke, visoke grede ali trate. Skupna količina ogljika v terestričnih ekosistemih je ocenjena na 3170 giga ton (Lal, 2004); približno **80** % se ga nahaja v prsteh. Zemljo za lončnice pogosto lahko kupimo v **80** l pakiranju. Nekateri od standardnih 250 cm<sup>3</sup> kopeckijevih cilindrov imajo notranji premer **80** mm. Okoli **80** % rastlinske protoplazme v povprečju sestavlja voda (Veihmeyer, Hendrickson, 1927). Rastline pridobijo velik delež anionskih hranil iz razkrajajoče se mrtve organske snovi, ki med drugim vsebuje **80** % vsega žvepla v prsteh. Kationska izmenjalna kapaciteta minerala glin vermikulita znaša **80** meq/100 g. C : N razmerje ovsene slame znaša **80** (Donahue s sod., 1977). Letos (2020) praznuje **80** let prof. Franc Lovrenčak, redni profesor v pokoju.

### 1 Kratek življenjepis

Težko je v celoti natančno povzeti vsak korak na bogati, pestri in zanimivi geografski poti 80-letnika. Zato naj ob tej priložnosti navedemo le nekaj kratkih biografskih mejnikov in podatkov. Prof. Lovrenčak se je rodil leta 1940 v Ljubljani. Po maturi se je vpisal na Naravoslovno fakulteto ljubljanske Univerze, študij geografija. Leta 1962 še z dvema kolegicama in kolegom prejme univerzitetno Prešernovo nagrado za delo »Elementi geografsko-populacijskega razvoja celjske občine med leti 1869–1960«. Leta 1964 diplomira z zaključnim delom: »Razvoj in razprostranjenost ter družbeno geografska funkcija družbeno kmetijskih posestev v okraju Ljubljana« ter se kot novopečeni diplomant na kratko zaposli na Inštitutu za geografijo ljubljanske univerze in kasneje na Inštitutu za raziskovanje krasa v Postojni. Leta 1966 je bil izvoljen v naziv asistent, ko se zaposli na ljubljanskem Oddelku za geografijo. Svoje predvsem biogeografsko znanje izpopolnjuje najprej na Univerzi v Bratislavi, kasneje še na Dunaju in Pragi. Leta 1975 doktorira z disertacijo: »Zgornja gozdna meja v Kamniških Alpah v geografski luči«. Tri leta za tem (1978) je bil izvoljen na mesto docenta, 1989 v naziv izrednega in 1999 v naziv rednega profesorja za področje pedogeografije in fitogeografije ter regionalne geografije. Do upokojitve leta 2006 je strokovno, znanstveno in pedagoško deloval na Oddelku za geografijo ljubljanske Filozofske fakultete. Poleg tega je med leti 1985 in 1995 kot zunanji sodelavec predaval Pedogeografijo in Biogeografijo na takratni Pedagoški fakulteti v Mariboru.

Poleg znanstvenih in strokovnih objav je bil več let zunanji urednik za geografijo pri Enciklopediji Slovenije, leta 1979 je najprej postal upravnik, leta 1994 postane urednik in član uredniškega odbora Geografskega vestnika (prvo delo opravlja 6 let, drugo 4, tretje kar 13 let). Prav tako je bil član uredniškega odbora Del ter številnih monografskih

publikacij in zbornikov. Kot član upravnega odbora in naravoslovno-tehniške sekcije je aktivno deloval pri Slovenski matici ter bil član vladne Komisije za standardizacijo zemljepisnih imen. Sodeloval je pri oblikovanju slovenske geografske terminologije in večini velikih monografskih geografskih projektov (Geografija Slovenije, Geografski atlas Slovenije in Slovenija pokrajine in ljudje ...). Izjemen je tudi njegov pedagoški prispevek, saj je napisal ali sodeloval pri nastanku številnih učbenikov, priročnikov in atlasov. Na Državnem izpitnem centru je bil štiri leta (1996–2000) predsednik maturitetne komisije in še štiri leta predsednik komisije za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja, NPZ (2005–2009).

Prof. Lovrenčak je prejemnik več strokovnih priznanj s področja geografije (Zlata plaketa in Melikovo priznanje za življenjsko delo predhodnice današnje Zveze geografov Slovenije). Za časa Jugoslavije je bil odlikovan z Redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Filozofska fakulteta mu je podelila Veliko priznanje fakultete.

## 2 Pedagoško delo

Vsakdo, ki deluje na visokošolskem nivoju izobraževanja, je neobhodno razpet med neločljivo povezanima raziskovalno in pedagoško sfero. Pa vendar je poklic, ki ga je večino aktivnega časa opravljal slavljeneč, učiteljski. Zato bomo dali prednost pedagoškemu področju.

Kot asistent se je Franc Lovrenčak sredi šestdesetih let prejšnjega stoletja zaposlil na Oddelku za geografijo ljubljanske Filozofske fakultete. V študijskem letu 1967/68 je prevzel prve pedagoške obveznosti, s katerimi je že takoj na začetku naravnal svojo smer poučevanja in tudi raziskovanja, to sta fizična in regionalna geografija. Asistira pri treh profesorjih in njihovih predmetih ter to delo opravlja več kot 10 let:

- S. Ilešič: Izbrana poglavja tujih dežel, vaje; Seminar iz regionalne geografije (oboje skupaj z J. Kunaverjem);
- I. Gams: Seminar iz fizične geografije (skupaj z J. Kunaverjem), Pedogeografija in geografija vegetacije;
- D. Radinja: Splošna geografija 1 (fizična geografija/prirodna geografija), vaje; terenske vaje in kasneje Uvod v terensko proučevanje (vse skupaj z J. Kunaverjem, kasneje z D. Plutom); Hidrogeografija, vaje in kasneje tudi terenske vaje.

V študijskem letu 1977/78 prevzame še vodenje vaj pri predmetu Regionalna geografija neevropskih dežel (J. Medved). Naslednje študijsko leto vodi še vaje pri Izbranih poglavjih iz regionalne geografije nerazvitih dežel (J. Medved) in Seminar iz fizične geografije (I. Gams) skupaj z D. Plutom. Študijsko leto 1979/80 predstavlja pomembno prelomnico, saj Franc Lovrenčak kot docent zasede učiteljsko mesto. Prevzame naslednje predmete:

- Matematična geografija s kartografijo, ki 1983/84 postane za dve leti Osnove matematične geografije in nato dokončno Matematična geografija, ki jo predava do študijskega leta 1995/96.

M. Pak (levo) in F. Lovrenčak (desno) na simpoziju v Ljubljani leta 1972 (vir: arhiv M. Paka).



- Biogeografijo s pedogeografijo (1983/84 postane dokončno Pedo in biogeografija) s terenskimi vajami izvaja do upokojitve. Vaje izvaja do študijskega leta 1996/97.
- Regionalna geografija izvenevropskih dežel z vajami in Seminar iz fizične geografije 1.

V študijskem letu 1983/84 za nekaj časa prevzame vaje iz Obrambe diplomskih del, naslednje leto še Seminar iz fizične geografije 2 (skupaj z D. Radinjo).

V letu 1987/88 prevzame predmeta Geografija Afrike in Azije, ki ju prav tako vodi do upokojitve. Istega leta začne s predavanji Metodologije fizične geografije (skupaj z D. Radinjo, kasneje se pridružijo še drugi predavatelji) ter 1991/92 Metodologijo regionalne geografije (skupaj z M. M. Klemenčičem, M. Jeršičem, M. Pakom in M. Umek). 1994/95 se ponovno uvede usmeritveni predmet Geografija Krasa, kjer prav tako do upokojitve sodeluje z vsebinami o prsteh in rastlinstvu. Od leta 1994/95 izvaja večdnevne strokovne ekskurzije v Afriko in Azijo. Od leta 1996 in do upokojitve vodi fizičnogeografski laboratorij. Med letoma 1981 in 1982 opravlja delo predstojnika Oddelka za geografijo.

V tem času je napisal številne visokošolske učbenike in prispeval učna gradiva. Med njimi je vsekakor treba izpostaviti štiri. Prvega, Laboratorijske analize prsti (Laboratorijski priročnik za geografe), ki postane temelj za delo v laboratoriju, ter nato še tri obsežne in temeljite učbenike Matematična geografija, Pedogeografija in Osnove biogeografije, ki še danes predstavljajo temeljno študijsko gradivo.

## 2.1 Univerzitetni učbeniki in drugo učno gradivo

- Laboratorijske analize prsti. Laboratorijski priročnik za geografe. Ljubljana, Filozofska fakulteta, PZE za geografijo, 1979, 53 str.
- Matematična geografija. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 1986, 266 str.
- Matematična geografija. Ponatis. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 1992, 266 str.
- Pedogeografija. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 1994, 187 str.
- Matematična geografija. 2. ponatis. Ljubljana, Filozofska fakulteta, 1996, 266 str.
- Priročnik za laboratorijske analize prsti v geografiji. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo; Maribor, Pedagoška fakulteta, 2001, 49 str. (Soavtorica Ana Vovk Korže)
- Rastlinske združbe v Sloveniji. Terenski seminar. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2001, 26 str. (Soavtorja: Blaž Repe, Andrej Seliškar)
- Afrika. Tematski zemljevidi. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2001, 49 str.
- Afrika. Tematski zemljevidi. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2002, 56 str.
- Azija. Tematski zemljevidi. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2003, 63 str.
- Osnove biogeografije. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2003, 410 str.
- Priročnik za spoznavanje prsti na terenu. Ljubljana, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za geografijo, 2004, 63 str. (Soavtorica Ana Vovk Korže)

V svojem aktivnem obdobju poučevanja je bil mentor pri dveh doktorskih disertacijah, treh znanstvenih magisterijih, pri dveh znanstvenih magisterijih pa je bil somentor. Bil je mentor pri 46 diplomskih delih, katerih rdeča nit so v glavnem prsti in rastlinstvo ter regionalna geografija. Največkrat so bile te teme med seboj vsebinsko združene v različnih delih domačih in tujih pokrajin.

## 2.2 Mentorstvo

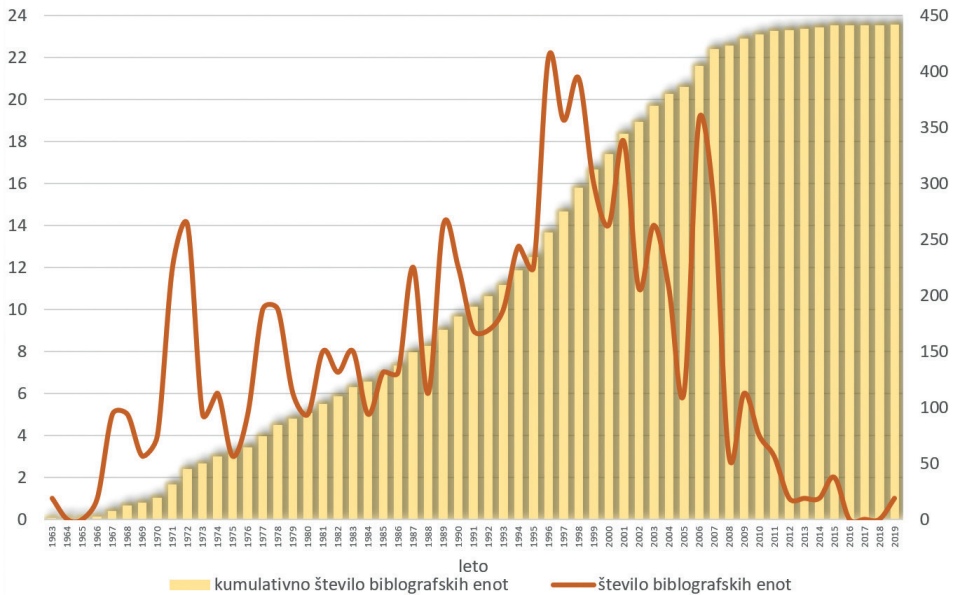
### Doktorske disertacije

- Vovk Korže, Ana, 1998. Pokrajinsko ekološke enote severovzhodne Slovenije.
- Repe, Blaž, 2006. Pedogeografska karta in njena uporabnost v geografiji.

### Magistrska dela

- Ogrin, Darko, 1990. Klimatska pogojenost drevesnega prirastka v Sloveniji. (Somentor)

Dr. Franc Lovrenčak, osebna bibliografija po letih, za obdobje 1963–2019 (vir: SICRIS).



- Vovk Korže, Ana, 1992. Vpliv reliefa na lastnosti prsti med Bočem in Dravinjskimi goricami.
- Repe, Blaž, 2002. Degradacija prsti v Sloveniji.
- Petauer, Milena, 2005. Preučevanje prsti kot pokrajnotvornega dejavnika v Celjski kotlini. Aplikacija za šolsko rabo. (Somenter)
- Kosmač, Vesna, 2007. Spoznavanje pokrajine z vidika vegetacije na območju Tolminskega za potrebe pouka geografije. (Somenter)

#### Diplomska dela (FF UL)

- Pirnar Vodnik, Cvetka, 1983. Regionalna geografija Novomeške kotline s poudarkom na prsti in rastju.
- Vrtačnik-Merčun, Vilma, 1985. Zgornja gozdna meja v Martuljku in Belem potoku.
- Polc, Nuša, 1988. Gozd v Sloveniji. Geografske značilnosti gozdne vegetacije.
- Peperko, Dunja, 1990. Države vzhodnega Sredozemlja kot snov geografskega pouka v aktualni luči. (Somenter)
- Radišek Kuhar, Savina, 1992. Regionalna geografija občine Žalec s poudarkom na prsti in rastju.
- Ramšak, Irena, 1993. Regionalna geografija Velenjske kotline s poudarkom na prsti in rastju.

- Športa, Juljeta, 1993. Razširjenost sesalske favne Slovenije z geografskega vidika.
- Ferder, Tatjana, 1994. Regionalna geografija Zgornje Savinjske doline s poudarkom na rastju in prsti.
- Pekolj, Suzana, 1994. Zahodni del Posavskega hribovja s poudarkom na prsti in rastju.
- Petrevčič, Matej, 1994. Geografija Kranjskega polja z obrobjem s poudarkom na prsti in rastju.
- Slapernik, Tanja, 1994. Geografske značilnosti Spodnje Vipavske doline in Goriškega polja. S poudarkom na prsti in rastju.
- Podgoršek-Golob, Tanja, 1995. Regionalna geografija občine Slovenj Gradec s poudarkom na prsti in rastju.
- Klemen, Jernej, 1996. Regionalna geografija Babnega polja. S poudarkom na prsteh in rastju.
- Žvan-Hrvatini, Mojca, 1996. Geografija dobrepoljskega krasa s poudarkom na prsteh in rastju. Poskus pokrajinsko-ekološke členitve.
- Časar, Sabina, 1997. Geografske značilnosti Zahodnih Karavank.
- Mrak, Irena, 1997. Razprostranjenost vinske trte na Krasu. Geografske značilnosti.
- Merzлак, Mojca, 1998. Geografija Pomežja s poudarkom na prsteh in rastlinstvu.
- Ramuš, Andreja, 1998. Geografske značilnosti Pokljuke in Mežakle.
- Hvizdak, Helena, 1998. Hmelj. Geografske značilnosti njegove razprostranjenosti.
- Božič, Natali, 2000. Naravnogeografske in družbenogeografske značilnosti Sečoveljskih solin.
- Ačko, Mirica, 2001. Geografska problematika Pohorja.
- Gorenak, Nataša, 2001. Geografske značilnosti Hudinjskega gričevja.
- Jeršin-Tomassini, Kristijan, 2001. Vpliv gospodarske krize na družbenogeografske spremembe v izbranih azijskih državah.
- Uršič, Andreja, 2001. Regionalna geografija Sorškega polja. Poudarek na prsteh in rastlinstvu.
- Petek, Polonca, 2002. Gozdne združbe v mezoregiji Boč in Macelj.
- Spremo, Milena, 2002. Geografske značilnosti Kamniškobistriške ravnine.
- Radelj, Dušan, 2003. Regionalna geografija mestne občine Higashihiroshima.
- Šprogar, Bojan, 2003. Visoka ekvatorialna ali Vzhodna Afrika : poučevanje izbranih območij pri pouku geografije v osnovni šoli. (Somentor)
- Tomšič, Helena, 2003. Regionalna geografija občine Ig.
- Celin, Petra, 2005. Regionalni razvoj pokrajine Antalya. (Somentor)
- Maurič, Tjaša, 2005. Čezmejno sodelovanje v Mestni občini Nova Gorica.
- Mikec, Bojana, 2005. Regionalna geografija občine Dolenjske Toplice.
- Bembič, Anja, 2006. Geografija Snežniško-Javorniške planote in njenih gozdov.
- Horvat, Petra, 2006. Geografija občine Laško.
- Nose, Mojca, 2006. Regionalna geografija občine Trebnje s poudarkom na prsti in rastlinstvu.

*Poročanje na zadnjih večdnevnih fizičnogeografskih terenskih vajah s študenti na Debelem Rtiču leta 2006, kjer je sodeloval F. Lovrenčak (vir: arhiv Oddelka za geografijo).*



- Presker, Lea, 2006. Geografska oznaka občine Braslovče.
- Prezelj, Matej, 2006. Geografske značilnosti Srednje in Zgornje Vipavske doline.
- Berčič, Petra, 2007. Družbena geografija Tunizije.
- Caf, Helena, 2007. Somestje Kyōto – Kōbe – Ōsaka. (Somentor)
- Kajtezovič, Anita, 2007. Geografija občine Črnomelj.
- Lampe, Jana, 2007. Regionalna geografija in sociološki prikaz indijske zvezne države Megalaje.
- Umek, Alenka, 2007. Urbanizacija podeželja na primeru provinc Jiangsu in Shaanxi in sistem hukou.
- Zupin Muzik, Ana, 2008. Ogozdovanje senožeti Kriške gore in Breginjskega kota.
- Lukežič, Domen, 2009. Regionalna geografija Džamuja in Kašmirja.

#### **Diplomska dela (PF UM)**

- Vovk Korže, Ana, 1990. Fizičnogeografski oris Pohorja s poudarkom na prsteh in gozdnem rastju.
- Puhar, Milena, 1992. Naravnogeografske značilnosti občine Ptuj s posebnim poudarkom na rabi prsti.

Velik pečat je pustil na osnovnošolskem in srednješolskem izobraževanju. Je soavtor učbenikov in delovnih zvezkov za osnovno in srednjo šolo, kjer je napisal poglavja o prsteh, rastlinstvu ter Afriki in Aziji. Prav tako je kot avtor, soavtor, recenzent ali urednik prispeval zemljevide, drugo kartografsko gradivo in besedilo v številne atlase in zbirke kart. Ves čas se je trudil in skušal vsebine, s katerimi se je znanstveno ukvarjal, približati mladim ali tistim, ki jih je tematika zanimala. Mlade je skušal navdušiti za terensko in raziskovalno delo, jim približati domačo pokrajino skozi geografska očala; je soavtor več priročnikov za učitelje zemljepisa, slikovnega gradiva za občo in fizično geografijo ... Kot dolgoletni predsednik geografske maturitetne komisije je soavtor priročnikov za izvedbo mature, predmetnih izpitnih katalogov, zbirk nalog z rešitvami.

### 2.3 Osnovnošolski in srednješolski učbeniki in drugo učno gradivo

- Geografija. Poskusni učbenik. Ljubljana, Mladinska knjiga, 1981, 113 str. (Srednje izobraževanje) (Več avtorjev) (1. ponatis, 1982)
- Geografia. Libro di testo sperimentale. Ljubljana, Mladinska knjiga, 1982, 113 str. (Istruzione media fondo comune di contenuti educativi e istruttivi base) (Več avtorjev)
- Geografija. Države v razvoju in razvite države. Ljubljana, Mladinska knjiga, 1982, 91 str. (Srednje izobraževanje) (Več avtorjev) (1. izd., 2. natis, 1987; 1. izd., 3. natis, 1989)
- Geografija. Države v razvoju in razvite države. Delovni zvezek. Ljubljana, Mladinska knjiga, 1982, 131 str. (Srednje izobraževanje). (Soavtorja: Marijan M. Klemenčič, Slavko Brinovec) (1. ponatis, 1983; 2. ponatis, 1984; 3. ponatis, 1985; 4. ponatis, 1986; 5. ponatis, 1987; 6. ponatis, 1988; 7. ponatis, 1989)
- Geografija 1. Ljubljana, Mladinska knjiga, 1986, 123 str. (Srednje izobraževanje) (Več avtorjev) (Dopolnjena izd., 1987; dopolnjena izd., 3. natis, 1989; dopolnjena izd., 4. popravljeni natis, 1990; dopolnjena izd., 5. popravljeni natis, 1991; dopolnjena izd., 6. popravljeni natis, 1992; dopolnjena izd., 7. natis, 1993; dopolnjena izd., 8. natis, 1994)
- Regionalna geografija sveta. 1. natis. Ljubljana, Mladinska knjiga, 1991, 159 str. (Soavtorji: Slavko Brinovec, Marijan M. Klemenčič, Matjaž Jeršič) (2. natis, 1993; 3. popravljeni natis, 1994; 4. popravljeni natis, 1995; 5. natis, 1996)
- Regionalna geografija sveta. Delovni zvezek. 1. natis. Ljubljana, Mladinska knjiga, 1991, 103 str. (Soavtorji: Slavko Brinovec, Marijan M. Klemenčič, Matjaž Jeršič) (2. natis, 1993; 3. popravljeni natis, 1994; 4. popravljeni natis, 1995; 5. natis, 1996; 6. natis, 1997; 7. natis, 1998; 8. natis, 1999; 9. natis, 2000, 2001; 10. natis, 2002; 11. natis, 2003)
- Obča geografija za 1. letnik srednjih šol. 1. izd. Ljubljana, DZS, 1995, 265 str. (Več avtorjev) (2. izd., 1996; 3. izd., 1997; 4. izd., 1998; 5. izd., 1999; 6. izd., 2000; 7. izd., 2001)



- Obča geografija za 1. letnik srednjih šol. Delovni zvezek. 1. izd. Ljubljana, DZS, 1996, 77 str. (Več avtorjev) (2. izd., 1997; 3. izd., 1998; 4. izd., 1999; 5. izd., 2000; 6. izd., 2001; 7. izd., 2002; 8. izd., 2003)
- Geografija za srednje šole. Učbenik za pouk geografije v programih, ki imajo za predmet geografija namenjenih do 140 ur. 1. izd. Ljubljana, DZS, 1997, 285 str. (Več avtorjev) (1. izd., 2. natis, 2000; 1. izd., 3. natis, 2001; 1. izd., 4. natis, 2002; 1. izd., 5. natis, 2003; 1. izd., 6. natis, 2004)
- Regionalna geografija sveta. Prenovljena izd. Ljubljana, Mladinska knjiga, 1997, 136 str. (Soavtorji: Slavko Brinovec, Marijan M. Klemenčič, Matjaž Jeršič) (2. prenovljena izd., 1998; 2. prenovljena izd., 1999; 3. prenovljena izd., 2000; 4. izd., 2002; 5. izd., 2003)

## 2.4 Atlasi

Da geografski atlas ugleda luč sveta, je potrebno ogromno dela in sodelovanje večje skupine ljudi. Pri pripravi atlasov je Franc Lovrenčak opravljal različne vloge. Mnogokrat tudi po več hkrati, saj je sodeloval kot soavtor, kartograf, (so)urednik, pisec poglavij in gesel ter kot recenzent.

- Geografski atlas za osnovno šolo. 1. izd. Ljubljana, DZS, 1998, 144 str.
- Geografski atlas sveta za šole. 1. natis. Ljubljana, Tehniška založba Slovenije, 2002, 175 str. (2. natis, 2003; 3. natis, 2004)
- Šehić, Denis, Šehić, Demir. Veliki družinski atlas sveta. 1. izd. Kranj, Modita, 2004, 312 str.
- Šehić, Denis, Šehić, Demir. Atlas Afrike. Ljubljana, Dnevnik, 2006, 114 str. (Zbirka atlasov, 1)
- Šehić, Demir, Šehić, Denis. Atlas Amerike, Avstralije in Oceanije. Ljubljana, Dnevnik, 2006, 120 str. (Zbirka atlasov, 2)
- Šehić, Denis, Šehić, Demir. Atlas Azije. Ljubljana, Dnevnik, 2006, 119 str. (Zbirka atlasov, 3)
- Šehić, Denis, Šehić, Demir. Atlas Evrope. Ljubljana, Dnevnik, 2006, 124 str. (Zbirka atlasov, 4)
- Šehić, Denis, Šehić, Demir. Atlas Slovenije. Ljubljana, Dnevnik, 2006, 122 str. (Zbirka atlasov, 6)
- Šehić, Denis, Šehić, Demir. Atlas sveta. Ljubljana, Dnevnik, 2006, 119 str. (Zbirka atlasov, 5)
- Atlantika. Veliki satelitski atlas sveta. 1. izd. Ljubljana, Mladinska knjiga, 2007, 501 str.
- Šehić, Denis, Šehić, Demir. Geografski atlas Afrike. Ljubljana, DZS, 2010, 175 str. (Zbirka atlasov za šole in dom)
- Šehić, Denis, Šehić, Demir. Geografski atlas Azije. Ljubljana, DZS, 2010, 175 str. (Zbirka atlasov za šole in dom)

*Terenske vaje pri usmeritvenem predmetu Geografija Krasa, Pliskovica (vir: arhiv Blaža Repeta).*



- Šehić, Denis, Šehić, Demir. Geografski atlas Amerike, Avstralije in Oceanije. Ljubljana, DZS, 2010, 174 str. (Zbirka atlasov za šole in dom)
- Šehić, Denis, Šehić, Demir. Geografski atlas Evrope. Ljubljana, DZS, 2010, 166 str. (Zbirka atlasov za šole in dom)
- Šehić, Denis, Šehić, Demir. Geografski atlas sveta. Ljubljana, DZS, 2010, 117 str. (Zbirka atlasov za šole in dom)
- Šehić, Denis, Šehić, Demir. Moj prvi atlas sveta. Ljubljana, DZS, 2010, 79 str. (Zbirka atlasov za šole in dom)

## 2.5 Priročniki

- Nekaj navodil za geografsko raziskovalno delo učencev. Ljubljana, Inštitut za geografijo Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani, 1984. (Več avtorjev)
- Geografija. Domača pokrajina. Priročnik za geografsko spoznavanje domače pokrajine. 1. natis. Ljubljana, Mladinska knjiga, 1989, 110 str. (Več avtorjev)
- Geografija. Domača pokrajina. Delovni zvezek za geografsko proučevanje domače pokrajine. 1. natis. Ljubljana, Mladinska knjiga, 1989, 111 str. (Srednje usmerjeno izobraževanje) (Več avtorjev)

Prof. Lovrenčak pri delu v svojem kabinetu, 1999 (vir: arhiv Oddelka za geografijo).



- Terensko delo. Pedagoška delavnica. 1. natis. Ljubljana, Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport, 1992, 87 str. (Soavtorja: Slavko Brinovec, Janez Godnov) (2., popravljena in dopolnjena izd., 1997)
- Predmetni izpitni katalog za maturo. Geografija. Ljubljana, Republiški izpitni center, 1993–2003. (Več avtorjev)
- Priročnik za učitelje zemljepisa v osnovni šoli. Ljubljana, Mladinska knjiga, 1999, 223 str. (Več avtorjev)
- Obča geografija. Slikovno gradivo iz učbenikov Obča geografija in geografija za srednje šole. CD-ROM za učitelje. Ljubljana, DZS, 2000. (Več avtorjev)
- Cunder, Karmen. Priročnik za učitelje družboslovja. Geografija. Ljubljana, Mladinska knjiga, 2000, 152 str. (Soavtor)
- Geografija 6. Priročnik za učitelje geografije v šestem razredu 9-letne osnovne šole. Ljubljana, Mladinska knjiga, 2004, 80 str. (Več avtorjev)
- Tola, José. Vodnik po naravni geografiji. 1. natis. Ljubljana, Tehniška založba Slovenije, 2005, 103 str. (Prevod in priredba, avtor izvirnega dela o Sloveniji)
- Geografija. Zbirka maturitetnih nalog 1999–2005. Ljubljana, Državni izpitni center, 2006, 335 str. (Maturitetni izpiti) (Več avtorjev)
- Geografija. Priloge in rešitve 1999–2005. Ljubljana, Državni izpitni center, 2006, 215 str. (Maturitetni izpiti) (Več avtorjev) (2007; 1. ponatis, 2009)

### 3 Znanstveno raziskovalno in strokovno poljudno delo

Dokumentirano raziskovalno delo jubilaranta se je pričelo v začetku 60. let prejšnjega stoletja (1962, prebivalstvena študija Celja in 1963, agrarna študija kmetij Ljubljane) z dvema, zanj precej netipičnima, izrazito družbenogeografskima deloma. Še pred zaposlitvijo kot asistent je v okviru dela na Inštitutu za raziskovanje Krasa sodeloval pri raziskavi o hidrologiji krasa med Idrijco in Vipavo. Krastoslovju ostane zvest svojo celotno raziskovalno pot (Prsti v vrtačah Slovenije, 1977). Poleg prsti in rastlinstva na krasu se loteva še problematike agrarne proizvodnje, podnebnih razmer, vodnih razmer in poplav ter zaradi povsem osebnih razlogov vrši intenzivne in zelo podrobne geografske raziskave Rakovško-Unškega polja. Obenem se je v njem prebudila pedagoška žilica, saj je začel objavljati poljudne, a strokovne regionalnogeografske prispevke (najpogosteje) neevropskih območij (Afrika, Madagaskar, Preprosta ljudstva Osrednje in Južne Afrike, Bolivijsko in Etiopsko višavje, Kašmir, Otok Hokaido, Sveta reka Ganges ...) v reviji za mlade Pionir. Sistematično je začel prebirati dela tujih avtorjev ter si tako nabiral prepotrebno novo znanje in obenem sledil dogajanju po svetu. Poglobljeno se je naprej osredotočil na verjetno njegovo osrednjo raziskovalno tematiko, geografijo rastlinstva (1967, *Les formations végétales du globe*). Zgolj leto kasneje se ji pridruži še poročilo s področja geografije prsti (1968, *Atlas zur Bodenkunde*).

#### 3.1 Knjižna poročila

- Pierre Birot, *Les formations végétales du globe*. Société d'édition d'enseignement supérieur. Paris 1965. Str. 508. V: *Geografski vestnik* 39 (1967), str. 193.
- Robert Ganssen – Friedhelm Hadrich, *Atlas zur Bodenkunde*. Bibliographisches Institut Mannheim 1965, strani 85. V: *Geografski vestnik* 40 (1968). 40, str. 164.
- *Vocabulaire géographique*, Tome I, »Les formations végétales dans le monde«, uredil R. Clozier. La documentation française, Paris 1966. V: *Geografski vestnik* 40 (1968), str. 165–166.
- *Mélanges de géographie physique, humaine économique, appliquée, offerts à M. Omer Tulippe*, professeur à l'université de Liège, éditions J. Duculot, S. A., Gembloux 1967, I. del 627 strani, II. del 660 strani. V: *Geografski vestnik* 41 (1969), str. 136–137.
- Jean Pouquet, *Initiation géopédologique, les sols et la géographie*. Société d'Édition d'Enseignement Supérieur, Paris 1966, 267 strani. V: *Geografski vestnik* 42 (1970), str. 142–144.
- Zbornik VIII. kongresa geografov SFRJ v Makedoniji od 9.–14. 9. 1968. V: *Geografski obzornik* 17 (1970), št. 1, str. 22–23.
- Denis Riley and Antony Young, *World Vegetation*. Cambridge University press, Cambridge 1968, 96 strani, 122 črno-belih in 16 barvnih fotografij ter ena karta. V: *Geografski vestnik* 43 (1971), str. 188–190.

- Pavol Plesnik, Horná hranica lesa vo Vysokých a Belanských Tatrách, SAV, Bratislava 1971, 238 str., 97 črno-belih in 22 barvnih fotografij, 10 kart, 8 profilov in 2 diagrama. V: Geografski vestnik 44 (1972), str. 199–200.
- Huetz de Lempis, La végétation de la terre. Masson et Cie éditeurs, Paris 1970, 133 strani, 15 črno-belih fotografij in 76 kart, profilov in diagramov. V: Geografski vestnik 45 (1973), str. 142–143.
- Alain Lacoste, Robert Salanon: Eléments de biogéographie, Fernand Nathan, Paris 1969, 189 strani, 59 diagramov, skic in kart, 8 tabel in 2 svetovni karti prsti in rastja. V: Geografski vestnik 45 (1973), str. 140–142.
- E. M. Bridges, World Soils, Cambridge University Press, Cambridge 1970, 89 strani, 62 diagramov, profilov in skic, 3 karte in 32 barvnih fotografij. V: Geografski vestnik 46 (1974), str. 173–174.
- Ljubomir Berberović, Mala biogeografija. V: Geografski obzornik 21 (1974), št. 2/3, str. 42–43.
- UNESCO, International Classification and Mapping of Vegetation, Paris 1973, 93 strani, barvna legenda v prilogi. V: Geografski vestnik 46 (1974), str. 172–173.
- Škorić, G. Filipovski, M. Čirić, Klasifikacija tala Jugoslavije, Zagreb 1973. V: Geografski vestnik 47 (1975), str. 200–201.
- Gozdovi na Slovenskem, zbral in uredil Ciril Remic, izdala in založila založba Borec v sodelovanju s poslovnim združenjem gozdnogospodarskih organizacij v Ljubljani, str. 309, Ljubljana 1975. V: Geografski vestnik 48 (1976), str. 191–192.
- Alan Gilbert, Latin American Development, A Geographical Perspective, Penguin Books, London 1976, 366 strani, 28 kart. V: Geografski vestnik 49 (1977), str. 256–257.
- Josef Schmithüsen, Atlas zur Biogeographie, Bibliographisches Institut Mannheim 1976, 80 strani. V: Geografski vestnik 49 (1977), str. 254–255.
- Martin C. Kellman, Plant Geography, London 1975, 135 strani, 20 risb in diagramov, 4 tabele in 12 fotografij. V: Geografski vestnik 49 (1977), str. 253–254.
- Rajko Pavlovec, Iz življenja kontinentov, Ljubljana, 1977. V: Geografski obzornik 25 (1978), št. 1/2, str. 36.
- Arso Škorić: Tipovi naših tala. Zagreb 1977, str. 134, 38 barvnih fotografij, 1 barvna karta. V: Geografski vestnik 50 (1978), str. 208–209.
- Roland E. Randall, Theories and Techniques in Vegetation Analysis, Oxford University Press, Oxford, 1978, 61 strani. V: Geografski vestnik 51 (1979), str. 198–199.
- S. Collinson, Introduction to World Vegetation, London 1977, 57 kart, skic in diagramov, 201 stran. V: Geografski vestnik 52 (1980), str. 191–192.
- G. Hegi, H. Merxmüller, H. Reisingl, Alpska flora, prevod in dopolnilo Tone Wraber, Državna založba Slovenije, Ljubljana 1980, str. 223. V: Geografski vestnik 53 (1981), str. 131–132.
- Mitja Zupančič, Smrekovi gozdovi v mraziščih Dinarskega gorstva Slovenije, SAZU, razred IV, dela 24, Biološki inštitut Jovana Hadžija 7, Ljubljana 1980, str. 262. V: Geografski vestnik 53 (1981), str. 130–131.

- Ivo Puncer, Dinarski jelovo bukovi gozdovi na Kočevskem. SAZU, razred IV, Razprave XXII/6, str. 407–561, Ljubljana 1980. V: Geografski vestnik 54 (1982), str. 123–125.
- Lojze Marinček, Gozdne združbe na klastičnih sedimentih v jugovzhodni Sloveniji, SAZU, razred IV, Razprave XXII/2, str. 45–185, Ljubljana 1980. V: Geografski vestnik 54 (1982), str. 125–126.
- Lojze Marinček, Predalpski gozd bukve in velike mrtve koprive v Sloveniji, SAZU, razred IV, Razprave XXIII/2, str. 61–96, Ljubljana, 1981. V: Geografski vestnik 55 (1983), str. 113–114.
- Vegetacijska karta Postojna L 33–77, tolmač k vegetacijskim kartam 2, SAZU, Biološki inštitut Jovana Hadžija, str. 118, Ljubljana, 1982. V: Geografski vestnik 55 (1983), str. 112–113.
- Peter Haderlapp, Alpine Vegetation der Steiner Alpen. Carinthia II, 40. Sonderheft, Klagenfurt 1982. V: Geografski vestnik 56 (1984), str. 114.
- Dušan Stepančič in sodelavci, Pedološka karta Murska Sobota 1 : 50000, Ljubljana 1983 in Komentar k listu Murska Sobota, Ljubljana 1984, str. 64. V: Geografski vestnik 57 (1985), str. 90–91.
- Andrew Goudie, The Nature of the Environment – An Advanced Physical Geography. Basil Blackwell, Oxford 1984, str. 331. V: Geografski vestnik 58 (1986), str. 131–132.
- Dušan Stepančič (urednik), Osnovna pedološka karta SFRJ 1 : 50 000, list Ljubljana, Ljubljana 1985 in list Ptuj, Ljubljana 1985 ter Dušan Stepančič in Franc Lobnik, Komentar k listu Ljubljana. Ljubljana 1985 in Dušan Stepančič, Komentar k listu Ptuj, Ljubljana 1986. V: Geografski vestnik 59 (1987), str. 172–173.
- Lojze Marinček, Bukovi gozdovi na Slovenskem, Ljubljana, 1987, str. 153. V: Geografski vestnik 60 (1988), str. 156–158.
- Matvejev S., Puncer I., Karta bioma – predeli Jugoslavije. Prirodnjački muzej Beograd, 1989, str. 76. V: Geografski vestnik 62 (1990), str. 164–165.
- Rudolf Brazdil in sodelavci, Uvod do studia planety Zeme. Praga 1988, str. 365. V: Geografski vestnik 62 (1990), str. 165–167.
- Matvejev S. D.: Naravni tipi predelov Slovenije in njihovo varstvo. str. 48, Ljubljana. V: Geografski vestnik 63 (1991), str. 150–151.
- Wellert W.: Geovokabeln, Geographie kurzgefaßt in 8 Heften. Stuttgart, 1989. V: Geografski vestnik 63 (1991), str. 138–139.
- Severna Afrika in Arabski polotok. Dežele in ljudje. V: Geografski vestnik 64 (1992), str. 240–243.
- H. J. Blij & P. O. Müller: Physical Geography of the Global Environment, str. 576, New York 1993. V: Geografski vestnik 65 (1993), str. 140–142.

Leta 1970 napiše prvi znanstveni prispevek o prsteh in rastlinstvu v Raki z obrobja Krške kotline. Leta 1971 se napove glavna smer njegovega bodočega znanstvenega

raziskovanja in dela na doktorski disertaciji, ko v Geografskem vestniku objavi prispevek z naslovom O proučevanju zgornje gozdne meje. Raziskovalno deluje tudi v okviru Inštituta za geografijo SAZU (poplavni študiji reke Pšate, 1973) in Inštituta za geografijo Univerze v Ljubljani (regionalnogeografska raziskava Zgornjega Posočja, 1976). Leta 1975 objavi doktorsko disertacijo na temo zgornje gozdne meje v Kamniških Alpah. Z raziskovanjem zgornje gozdne meje nadaljuje celotno raziskovalno kariero, saj jo prouči še v Julijcih, na visokih kraških planotah Slovenije ter ponekod na Balkanu.

### 3.2 Monografska dela

- Razvoj in razprostranjenost ter družbeno geografska funkcija družbeno kmetijskih posestev v okraju Ljubljana. Diplomsko delo. Ljubljana, 1963.
- Zgornja gozdna meja Kamniških Alp v geografski luči v primerjavi s Snežnikom in Storžičem. Doktorska disertacija. Ljubljana, 1975, 3 zv. (158 str., 38 str., 54 str., 14 zvd.)
- Zgornja gozdna meja slovenskih Alp, visokih kraških planot in Prokletij. Ljubljana, Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete, 2007, 217 str. (Razprave Filozofske fakultete).

Od leta 1974 (9. zborovanje slovenskih geografov) je aktivno sodeloval na številnih kongresih, simpozijih in posvetih doma, v bivši Jugoslaviji in po svetu. Zadnjič se je leta 2003 s prispevkom posvetil kolegu Gamsu, prav ob njegovi 80-letnici. Obenem je zelo vestno pisal poročila o prej omenjenih srečanjih in seznanjal z dogajanjem tiste, ki se srečanj niso mogli udeležiti. Leta 1976 geografski srenji predstavi pedogeografske novosti, med katerimi se znajde tudi nova, UNESCO FAO klasifikacija prsti, katere naslednico in posodobljeno izpeljavo WRB (Repe, 2018) po več kot 40 letih še vedno uporabljamo. Veliko se ukvarja (kot že poudarjeno) s sintezni povezavami prsti, rastlinstva in ostalimi, predvsem fizičnogeografskimi elementi pokrajine (npr. ob Dragonji, v Planici in seveda na Rakovško-Unškem polju). Del svojega časa posveti tudi kartiranju prsti ter z njim povezanemu terenskemu delu. Poleg del, ki so izšla iz večdnevni fizičnogeografskih terenskih vaj s študenti (Planica, krajinski park Lahinja), je treba izpostaviti Pedogeografske značilnosti Šentjernejskega vršaja (1981). Gre za izvrstno sintezno delo, v katerem so združeni temeljit geografski študij pokrajine, takratni razpoložljivi podatki in literatura ter terensko delo. Zadnje objavljeno delo, Naravnogeografska problematika Rakovško-Unškega polja, objavljeno lani (2019), kaže na vitalnost jubilaranta ter je zbirka in obenem presek celotnega znanstveno strokovnega delovanja jubilaranta. Različne fizičnogeografske podatke je meril, beležil in opazoval dolgih 40 let.

Zagovor doktorske disertacije Blaža Repeta, od leve proti desni F. Lovrenčak, A. Vovk Korže, F. Lobnik (vir: arhiv Oddelka za geografijo).



### 3.3 Znanstveni prispevki

- Prst in rastje v Raki. Geografski vestnik 42 (1970), str. 91–95.
- Krajna vas. Študija o prirodnih pogojih in agrarnem izkoriščanju Krasa = Krajna vas. A study of the natural conditions and of agrarian land utilization on the Karst. Geografski zbornik 12 (1971), str. 221–264. (Soavtorja: Ivan Gams, Borut Ingolič)
- O proučevanju zgornje gozdne meje. Geografski vestnik 43 (1971), 135–142. (Soavtor Gojmir Bervar)
- Geografsko proučevanje poplavnih področij v Sloveniji. Geografski vestnik 46 (1974), str. 131–146. (Več avtorjev)
- Nekatere nove smeri v pedogeografiji in fitogeografiji. Geografski vestnik 46 (1974), str. 87–96.
- Geografske značilnosti poplavnega področja ob Pšati = Geographical characteristics of the areas exposed to inundations on the Pšata river system (Central Slovenia). Geografski zbornik 15 (1975), str. 7–160. (Več avtorjev)
- Nova klasifikacija prsti. Nekaj novosti iz pedogeografije. Geografski vestnik 48 (1976), str. 181–190.
- Les sols et la végétation de la région de Breginj (Yougoslavie). Documents de cartographie écologique 17 (1976), str. 85–92.
- Zgornja gozdna meja v Kamniških Alpah v geografski luči = The upper timberline in the Kamnik Alps. Geografski zbornik 16 (1976), str. 5–150.



- Prsti in rastje poplavnega sveta. Geografski zbornik 19 (1979), str. 128–135.
- Prsti in rastje poplavnega sveta ob Dragonji. Geografski zbornik 19 (1979), str. 188–200.
- Geografske značilnosti poplavnih območij ob Krki pod Otočcem = Geographical characteristics of the flood areas in the Krka river basin below Otočec. Geografski zbornik 20 (1980), str. 95–208. (Soavtorja: Milan Šifrer, Milan Natek)
- Poplavna področja v Grosupeljski kotlini = Flood areas in the Grosuplje basin (Central Slovenia). Geografski zbornik 20 (1980), str. 35–93. (Soavtorja: Drago Meze, Alojz Šercelj)
- Pedogeografske značilnosti Šentjernejskega vršaja. Geografski vestnik 53 (1981), str. 17–30.
- The timberline in the Yugoslav Alps. Geographica Iugoslavica 5 (1983), str. 31–35.
- Pedogeografske in vegetacijskogeografske značilnosti poplavnega sveta na Ljubljanskem barju = Pedogeographical and vegetationgeographical characteristics of floodplain on Ljubljansko barje. Geografski zbornik 24 (1984), str. 33–51.
- Geografske značilnosti poplavnega sveta Kolpe in njenih pritokov v zgornjem Pokolpju = Geographic characteristics of overflow areas of the Kolpa and its affluents in the upper Pokolpje. Geografski zbornik 25 (1985), str. 125–155. (Soavtor Dušan Plut)
- Geografske značilnosti gozdne vegetacije v KS Črna. V: Geografsko proučevanje uvajanja celične proizvodnje na Koroškem. Ljubljana, Oddelek za geografijo, Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, 1986, str. 89–91. (Dela, 2)
- Zgornja gozdna meja v Julijskih Alpah in na visokih kraških planotah Slovenije = The upper forest line in the Julian Alps and in high Karst plateaus of Slovenia. Geografski zbornik 26 (1986), str. 7–62.
- The upper forest line in the Julian Alps. V: Biogeografia. Bologna, Società Italiana di biogeografia, 1989, str. 113–118. (Biogeographia delle Alpi Sud-Orientali, 13)
- The upper forest line in the Yugoslav Alps. V: Forest ecosystems of the world. Jaipur, New Delhi, Rawat Publications, 1992, str. 196–203.
- Soils as a basis of farming in Slovenia. GeoJournal 30 (1993), št. 3, str. 349–353.
- Pedogeographic characteristics of the Rakovško-Unško polje = Pedogeografske značilnosti Rakovško-Unškega polja. Acta carsologica 24 (1995), str. 255–368.
- Zveze med reliefom, prstmi, in vegetacijo v Planici. Geografski vestnik 67 (1995), str. 79–89.
- Ljubljansko barje. V: Regionalnogeografska monografija Slovenije. 3 del. Ljubljanska kotlina. Ljubljana, Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Geografski inštitut, 1996, str. 87–113. (Soavtor Andrej Černe)
- Položaj in pomen matematične geografije v geografskem izobraževanju. Geografija v šoli 5 (1996), št. 2, str. 15–18.
- Prsti na Tajskem. Geografski vestnik 69 (1997), str. 173–185.

- Značilnosti prsti na pobočju Tičnice pri Rakeku. V: Socialnogeografski problemi. Posvečeno 70. letnici prof. Vladimirja Klemenčiča. Ljubljana, Oddelek za geografijo Filozofske fakultete, 1997, str. 265–273. (Dela, 12)
- Pedogeografske značilnosti. V: Geografija Slovenije. V Ljubljani, Slovenska matica, 1998, str. 173–185.
- Pedogeographic characteristics of the karst poljes in Notranjska (Slovenia). Geografia fisica e dinamica quaternaria 21 (1998), str. 229–232.
- Rastlinstvo. V: Geografija Slovenije. V Ljubljani, Slovenska matica, 1998, str. 186–204.
- Naravnogeografske značilnosti kot možnost razvoja Slovenije. V: Razvojne možnosti Slovenije. Bodočnost mest. 80. letnica Oddelka za geografijo. Ljubljana, Oddelek za geografijo Filozofske fakultete, 1999, str. 27–44. (Dela, 14)
- Povezave med prstjo in rastlinstvom na vršajih v Planici. Geografski vestnik 74 (2002), št. 1, str. 57–63.
- Nekaj misli o oznaki makroregije »submediteranska Slovenija«. V: Teorija in praksa regionalizacije Slovenije. Maribor, Pedagoška fakulteta, 2004, str. 3–7.
- Vegetacijske značilnosti Krajinskega parka Lahinja. V: Bela krajina in Krajinski park Lahinja. Ljubljana, Znanstvena založba Filozofske fakultete, Oddelek za geografijo, 2008, str. 123–128.
- Razvoj fizične geografije na ljubljanski univerzi. Dela 2009, št. 32, str. 33–41.
- Naravnogeografska problematika Rakovško-Unškega polja. Dela 2019, št. 52, 117–140.

### 3.4 Raziskave, elaborati, študije

- Hidrologija krasa med Idrijo in Vipavo. Poročilo o drugi fazi raziskav. Postojna, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Inštitut za raziskovanje krasa, 1966, 120 str. (Več avtorjev)
- Geografske značilnosti poplavnega področja ob Pšati. Ljubljana, Inštitut za geografijo SAZU, 1973, 161 str. (Več avtorjev)
- Regionalno geografska raziskava Zgornjega Posočja. Ljubljana, Inštitut za geografijo Univerze v Ljubljani, 1976, 251 str. (Več avtorjev)
- Geografija poplavnih območij v porečju Krke od Otočca navzdol. Geografija poplavnih področij na slovenskem. Ljubljana, Geografski inštitut Antona Melika SAZU, 1977, 166 str. (Soavtorji: Milan Šifrer, Milan Natek, Marjan Žagar)
- Geografske značilnosti poplavnega sveta ob Dragonji in Drnici. Ljubljana, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Geografski inštitut Antona Melika, 1977, 83 str. (Soavtor Milan Orožen Adamič)
- Prst in raste poplavnega sveta na Grosupeljskem in Radenskem polju. Geografija poplavnih področij na Slovenskem. Ljubljana, RSS, 1977, 21 str.

- Regionalno geografska raziskava zgornjega Posočja. Pokrajinsko-ekološka razčlenitev zgornjega Posočja. Ljubljana, Inštitut za geografijo Univerze v Ljubljani, 1978, 22 str. (Soavtor Ivan Gams)
- Zgornja gozdna meja Julijskih Alp v geografski luči. Ljubljana, RSS, 1978, 38 str.
- Geografija poplavnih področij na Slovenskem. Poplavni svet Kočevskega polja. Ljubljana, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Geografski inštitut Antona Melika, 1979, 68 str. (Soavtor Andrej Kranjc).
- Zgornja gozdna meja na kraških visokih planotah Slovenije. 3. del. Ljubljana, 1979, 27 str.
- Poplavni svet na Kočevskem polju. Ljubljana, 1981, 39 str. (Soavtor Andrej Kranjc)
- Zgornja gozdna meja na Krnskem pogorju. Ljubljana, Inštitut za geografijo Univerze E. Kardelja v Ljubljani, 1982, 34 str.
- Zgornja gozdna meja v Kaninskem pogorju. Ljubljana, Inštitut za geografijo Univerze E. Kardelja v Ljubljani, 1983, 39 str.
- Geografsko proučevanje primernosti organiziranja proizvodnih celic na Koroškem. Raziskovalna naloga. 2. faza raziskave. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Znanstveni inštitut; Oddelek za geografijo, 1985, 166 str. (Več avtorjev).
- Možnosti regionalnega in prostorskega razvoja Spodnjega Podravja s Prlekijo. Pedogeografska regionalizacija Spodnjega Podravja s Prlekijo. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo; Znanstveni inštitut, 1996, 16 str. (Soavtor Darko Radinja).
- Regionalnogeografska monografija Slovenije. Del 3. Ljubljanska kotlina. Ljubljana, Geografski inštitut, Znanstvenoraziskovalni center SAZU, 1996, 124 str. (Več avtorjev).

### 3.5 Objavljeni prispevki na konferencah

- Prispevek k prirodnogeografski tipologiji pokrajine v porečju Voglajne in zgornje Sotle. V: Voglajnsko-sotelska Slovenija. Referati in material na plenarnem delu IX. zborovanja slovenskih geografov v Rogaški Slatini od 5. do 7. oktobra 1973. Ljubljana, Geografsko društvo Slovenije; Šmarje pri Jelšah, Šentjur pri Celju, Skupščina občin, 1974, str. 47–64. (Soavtorji: Ivan Gams, Jurij Kunaver, Darko Radinja)
- Prsti v vrtačah Slovenije. V: Zbornik X jubilarnega kongresa geografa Jugoslavije održanog u Srbiji od 15. do 20. septembra 1976. Beograd, Srpsko geografsko društvo, 1977, str. 443–449.
- Naravno-geografska analiza Kamna. V: Zgornje Posočje. Zbornik 10. zborovanja slovenskih geografov, Tolmin-Bovec, 26.–28. 9. 1975. Ljubljana, Geografsko društvo Slovenije, 1978, str. 275–290. (Soavtorja: Ivan Gams, Dušan Plut)
- Prirodne in družbeno-geografske značilnosti Breginja in okolice. V: Zgornje Posočje. Zbornik 10. zborovanja slovenskih geografov, Tolmin-Bovec, 26.–28. 9. 1975. Ljubljana, Geografsko društvo Slovenije, 1978, str. 291–312. (Soavtor Dušan Plut)

- Soča, Breginj in Kamno v pokrajinsko-ekološki primerjavi. V: Zgornje Posočje. Zbornik 10. zborovanja slovenskih geografov, Tolmin-Bovec, 26.–28. 9. 1975. Ljubljana, Geografsko društvo Slovenije, 1978, str. 335–347. (Soavtorja: Ivan Gams, Dušan Plut)
- Pedo in vegetacijsko-geografske značilnosti Gorenjske. V: Gorenjska. Referati in gradivo na 12. zborovanju slovenskih geografov v Kranju in na Bledu od 15. do 17. oktobra 1981. Ljubljana, Geografsko društvo Slovenije, 1981, str. 120–129.
- Pedogeografske in vegetacijskogeografske značilnosti Dolenjske. V: Dolenjska in Bela krajina. Prispevki za 13. zborovanje slovenskih geografov v Dolenjskih Toplicah od 12.–14. oktobra 1984. Ljubljana, Geografsko društvo Slovenije, 1984, str. 146–166.
- The forest line in the Julian Alps. V: Biogeografia delle Alpi Sud-Orientali. Riassunti delle relazioni e delle comunicazioni XXVI congresso nazionale della Società Italiana di biogeografia, Udine 28 maggio–1 giugno 1986. Udine, Società Italiana di biogeografia, 1986, str. 26.
- Granica šume u jugoslovenskim planinama. V: Zbornik XII kongresa geografa Jugoslavije održanog u Vojvodini od 29. septembra do 6. oktobra 1985. Novi Sad, Savez geografskih društava Jugoslavije; Geografsko društvo Vojvodine, 1987, str. 192–194.
- Pedogeografske in vegetacijskogeografske značilnosti Notranjske. V: Notranjska. Zbornik 14. zborovanja slovenskih geografov, Postojna, 15.–17. oktobra 1987. Ljubljana, Zveza geografskih društev Slovenije, 1987, str. 179–192.
- Regionalna geografija v slovenski geografiji. V: Teorija in metodologija regionalne geografije. Jugoslovanski simpozij, Ljubljana, 2. do 3. aprila 1987. Ljubljana, Oddelek za geografijo; Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, 1987, str. 52–65. (Dela, 4)
- Pedogeografske razmere na krasu. Na dveh primerih. V: Geografija in aktualna vprašanja prostorskega razvoja. 70 let geografije na ljubljanski univerzi (4.–8. 12. 1989). Ljubljana, Oddelek za geografijo Filozofske fakultete; Znanstveni inštitut, 1989, str. 140–153. (Dela, 6)
- Pedogeografske in vegetacijskogeografske razmere v Koprskem Primorju. V: Primorje. Zbornik 15. zborovanja slovenskih geografov, Portorož, 24.–27. oktobra 1990. Ljubljana, Zveza geografskih društev Slovenije, 1990, str. 53–59.
- Pedogeografska regionalizacija Pomurske ravnine. V: Geografska problematika Severovzhodne Slovenije. Medinštitutski seminar Oddelka za geografijo Pedagoške fakultete v Mariboru in Oddelka za geografijo Filozofske fakultete v Ljubljani ob 30. letnici Oddelka za geografijo v Mariboru. Ljubljana, Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, 1991, str. 65–71.
- Soils as a basis of farming in Slovenia. V: Slovenia. Papers recently published in GeoJournal including a selection of studies presented to the IGU Symposium on Ethnicity and geography, Ljubljana, September 8–11, 1993. GeoJournal reprint. Dordrecht, Boston, London, Kluwer Academic Publishers, 1994, str. 349–353.

- The soils as limit to development of karst regions. V: Conference abstracts = Abrégés de la conférence. Prague, 1994, str. 93.
- The soils as limit to development of karst regions. V: Environment and quality of life in Central Europe: problems of transition. Conference proceedings = Environnement et qualité de la vie en Europe Centrale: problèmes de transition. Comptes-rendus de la conférence. Praha, Albertina icome; Kincl & Hauner, 1995, 4 str.
- The upper forestline in the Prokletije mountains and in the Julian Alps. V: Vybrané problémy súčasnej geografie a príbuzných disciplín. Zborník referátov z medzinárodnej konferencie pri príležitosti 75. narodenín Pavla Plesníka. Bratislava, Prírodovedecká fakulta, Univerzita Komenského, 1995, str. 31–36.
- Pedogeografska regionalizacija Spodnjega Podravja s Prlekijo. V: Spodnje Podravje s Prlekijo. 17. zborovanje slovenskih geografov, Ptuj, 23.–26. oktober 1996. Ljubljana, Zveza geografskih društev Slovenije, 1996, str. 37–42.
- Geoecosystems in the Planica valley (the Julian Alps, Slovenia). V: Abstracts. Oxford, University of Oxford, School of Geography, 1997, str. 93.
- Pedogeografske in vegetacijskogeografske značilnosti Julijskih Alp. V: Sonaravni razvoj v slovenskih Alpah in sosedstvu = Sustainable development in the Slovenian Alps and its neighbouring regions. 1. Melikovi geografski dnevi, Kranjska Gora, 5.–7. november 1998 = 1st Melik's Days of Geography, Kranjska Gora, 5.–7. November 1998. Ljubljana, Oddelek za geografijo Filozofske fakultete, 1999, str. 77–87. (Dela, 13)
- Možnosti priprav na maturo iz geografije. Seminar, Radovljica, 26. in 27. januar 2001. Ljubljana, Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2001, 20 str. (Soavtorici: Alenka Dragoš, Karmen Cunder)
- Pokrajinskoekološke enote v Planici. V: Povzetki referatov = Abstracts of papers. Ljubljana, Geografski inštitut Antona Melika Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, 2003, str. 7.
- Pokrajinskoekološke enote v Planici. V: Fizična geografija pred novimi izzivi = Physical geography facing new challenges. Znanstveni simpozij ob 80-letnici akademika prof. dr. Ivana Gamsa, Ljubljana 1. julija 2003. Ljubljana, Oddelek za geografijo Filozofske fakultete, 2003, str. 75–80. (Dela, 20)

### 3.6 Poročila

- Geografsko društvo Slovenije v letu 1968. Geografski vestnik 40 (1968), str. 183–184.
- Delo Geografskega društva Slovenije v letu 1969. Geografski vestnik 41 (1969), str. 150–151.
- Deseti kongres geografov Jugoslavije (15.–20. septembra 1976). Geografski vestnik 49 (1977), str. 260–261.

- XII. republiško srečanje mladih raziskovalcev. Geografski obzornik 25 (1978), št. 1/2, str. 49–50.
- Mednarodni simpozij o ekologiji in biospeleologiji krasa. Geografski vestnik 50 (1978), str. 234–236.
- Primerjava rezultatov anket o znanju geografije v I. letniku geografije na Filozofski fakulteti. Ljubljana, 1979, 11 str. Mednarodni geografski kongres v Parizu 1984. Geografski vestnik 57 (1985), str. 111–120. (Več avtorjev)
- O podiplomskem študiju geografije na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Geografski vestnik 60 (1988), str. 203–205.
- Geografija na Karlovi univerzi v Pragi. Geografski vestnik 61 (1989), str. 205–208.
- Mednarodna konferenca ob 75 letnici prof. dr. Pavola Plesnika. Geografski vestnik 67 (1995), str. 205–206.
- Mednarodni kolokvij »Vegetacija in prsti v gorah«. Geografski vestnik 68 (1996), str. 300–301.
- Poročilo o 28. mednarodnem geografskem kongresu v Haagu. Geografski vestnik 68 (1996), str. 297–299. (Soavtor Milan Orožen Adamič)
- Spremembe okolja in družbe v gorskih območjih. Geografski vestnik 70 (1998), str. 248–250.

Franc Lovrenčak v celotnem obdobju delovanja ni pozabil dolga, ki ga mnogi znanstveniki, strokovnjaki in raziskovalci hitro zanemarijo. To je dolg do laične in šolske javnosti, ki mora biti na ustrezen način seznanjena z ugotovitvami akademske sfere in s tem dobi občutek, da znanost ni sama sebi namen. Poleg v že omenjenih poljudnih revijah (Pionir, Pionirski list) je jubilant objavljaval v strokovnih revijah (Geografski obzornik, Proteus) in dnevnem časopisju; prispeval je gesla v slovarje, leksikone in enciklopedije, besedila in zemljevide v atlase. Velik pomen je dal tudi jeziku in terminologiji. V svojih objavljenih besedilih se je trudil uporabljati domačo, slovensko terminologijo, prav tako je k temu kot mentor vzpodbujal svoje varovance. Zato se ne gre čuditi, da je aktivno sodeloval pri nastanku slovenske geografske terminologije (Leksikon Geografija, 1977 in Geografski terminološki slovar, 2005).

### 3.7 Strokovni in poljudni prispevki

- Afrika. Pionir 23 (1967/1968), št. 1, str. 12–13.
- Raziskovanje Afrike. Pionir 23 (1967/1968), št. 2, str. 11–13.
- Preprosta ljudstva Osrednje in Južne Afrike. Pionir 23 (1967/1968), št. 6, str. 16–17.
- Madagaskar. Pionir 23 (1967/1968), št. 9, str. 20–21.
- Etiopsko višavje. Pionir 24 (1968/1969), št. 1, str. 20–21.
- Bolivijsko višavje. Pionir 24 (1968/1969), št. 9, str. 12–14.
- Moja domovina Jugoslavija. Drava, Donava, Neretva. Pionir 25 (1969/1970), št. 1, str. 3–5.

F. Lovrenčak leta 2004 v Beli krajini razlaga rastlinstvo gozdnega roba na primeru navadnega češmina (*Berberis vulgaris*) (vir: arhiv K. Jeseničnik).



- Nov udor pri vasi Studenec. Proteus 32 (1969/1970), št. 8, str. 341.
- Otok Hokaido – prizorišče olimpijskih iger. Pionirski list 24 (1971/1972), št. 9, str. 18.
- Presihajoča jezera našega dinarskega sveta. Pionirski list 24 (1971/1972), št. 9, str. 19.
- Sveta reka Ganges. Pionirski list 24 (1971/1972) št. 11, str. 18.
- Vranjska banja. Pionirski list 24 (1971/1972), št. 11, str. 19.
- Kašmir. Pionirski list 24 (1971/1972), št. 13, str. 18.
- Nekdanja evropska Sahara. Pionirski list 24 (1971/1972), št. 13, str. 19.
- Lignit – bogastvo panonskega obrobja v Srbiji. Pionirski list 24 (1971/1972), št. 15, str. 19.
- Old Shatterhand jih pozna. Pionirski list 24 (1971/1972), št. 15, str. 18.
- Brez tebe bi bil eden manj. Pionirski list 24 (1971/1972), št. 17, str. 19.
- Srce Arabije. Pionirski list 24 (1971/1972), št. 17, str. 18.
- Nova Zelandija – zelena dežela. Pionirski list 24 (1971/1972), št. 19, str. 18.
- Spremembe v ustavi SFRJ. Pionirski list 24 (1971/1972), št. 19, str. 19.
- Jumba, bvana. Pionirski list 24 (1971/1972), št. 21, str. 18.
- JE Krško. Pionirski list 24 (1971/1972), št. 25, str. 19.
- Mini kraljevina. Pionirski list 24 (1971/1972), št. 25, str. 18.

- Nekaj lahkega iz aluminija. Pionirski list 24 (1971/1972), št. 25, str. 19.
- Naftna velesila. Pionirski list 24 (1971/1972), št. 27, str. 18.
- Poplave često ogrožajo kmetijske površine. Pionirski list 24 (1971/1972), št. 29, str. 19.
- Uh, kako v ušesa reže, ali nam je všeč? Pionirski list 24 (1971/1972), št. 29, str. 18.
- Megleni otok. Pionirski list 24 (1971/1972), št. 31, str. 18.
- Gorovje, ki povezuje. Pionirski list 25 (1972/1973), št. 3, str. 18.
- Bahrein – otok lovcev biserov. Pionirski list 25 (1972/1973), št. 17, str. 18.
- Nekaj pedogeografskih in fitogeografskih značilnosti strunjanske obale. V: Mednarodni mladinski raziskovalni tabori 1971–1972 = International youth researching camps 1971–1972. Ljubljana, Republiški koordinacijski odbor gibanja »Znanost mladini«, 1973, str. 96–110.
- Od Kobarida do Breginja. V: Vodnik ekskurzij po Zgornjem Posočju. Ljubljana, Geografsko društvo Slovenije, 1975, str. 13–16.
- Znanje geografije pri absolventih srednjih šol na začetku visokošolskega študija geografije. Geografski obzornik 25 (1978), št. 3/4, str. 51–69.
- Prispevek k poznavanju odeje prsti in rastja v Strunjanu. V: Mladinski raziskovalni tabori = Youth researching camps 1973–1974. Ljubljana, Republiški koordinacijski odbor gibanja »Znanost mladini«, 1979, str. 69–86.
- Značilnosti in pomen prsti. Geografski obzornik 30 (1983), št. 1/2, str. 53–57.
- Zveze med pokrajnotvornimi elementi in določanje pokrajinsko-ekoloških enot. V: Plut, D. Za ekološko svetlejši jutri. Ljubljana, Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije, 1985, str. 66–73. (Soavtor Marjan Bat)
- Imena držav in nekaterih drugih upravnih enot. Geografski obzornik 34 (1987), št. 1, str. 37–43.
- Naravnogeografske značilnosti. Geografski obzornik 35 (1988), št. 3, str. 24–34.
- Nekaj navodil za proučevanje zvez med pokrajnotvornimi elementi in določanje pokrajinsko-ekoloških enot. Geografski obzornik 36 (1989), št. 3/4, str. 5–10. (Soavtor Marjan Bat)
- Geografski vidiki kriznih žarišč v Jugovzhodni Aziji. Geografski obzornik 37 (1990), št. 1, str. 33–39.
- Politično geografski pregled Jugozahodne Azije. Geografski obzornik 37 (1990), št. 2, str. 34–41.
- Naravno rastlinstvo vzhodne Afrike. Geografski obzornik 38 (1991), št. 4, str. 23–24.
- Rastje na Kilimandžaru. Geografski obzornik 38 (1991), št. 3, str. 16–20.
- O uporabi pojma pokrajina. Geografski vestnik 68 (1996), str. 265–266.
- Prostorsko spreminjanje dežnih padavin v Tuniziji. V: Geografske značilnosti Tunizije. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 1996, str. 25–26.
- Naše župnijsko občestvo. V: Cerkev sv. Frančiška v Šiški. Plečnikova cerkev 70 let. Ljubljana, Župnija sv. Frančiška v Šiški, 1997, str. 98–99.



- Soil & vegetation. V: Kras. Slovene classical karst. Ljubljana, Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Založba ZRC; Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU, 1997, str. 103–129. (Več avtorjev)
- Še o geografiji. Delo 39 (6. jan. 1997), str. 4. (Soavtorja: Mirko Pak, Jurij Kuna-  
ver)
- Ljubljansko barje. V: Slovenija. Pokrajine in ljudje. Ljubljana, Mladinska knjiga, 1998, str. 380–390. (Soavtor Milan Orožen Adamič) (2. izd., 1999; 3. izd., 2001)
- Prsti. V: Geografski atlas Slovenije. Država v prostoru in času. Ljubljana, DZS, 1998, str. 114–115.
- Prst. V: Kras. Pokrajina, življenje, ljudje. Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 1999, str. 95–98.
- Naravnogeografske značilnosti. Prsti v severni in severovzhodni Tanzaniji. V: S poti od Nairobija do Zanzibarja. Strokovna ekskurzija po Keniji in Tanzaniji. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2000, str. 38–46.
- Rastlinske združbe v Sloveniji. Terenski seminar. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2000, 15 str. (Soavtor Andrej Seliškar)
- Prsti. V: Nacionalni atlas Slovenije. Ljubljana, Rokus, 2001, str. 65.
- Soils. V: National atlas of Slovenia. Ljubljana, Rokus, 2001, str. 65.
- Položaj in lega. V: Narava Slovenije. Ljubljana, Mladinska knjiga, 2004, str. 7–13.
- Prst – nenadomestljiv naravni vir. Geografski obzornik 53 (2006), št. 1, str. 4–7.
- Pretresljiva primerjava dveh naslovov. Delo 51 (27. feb. 2009), št. 48, str. 5.
- Geografska regionalizacija Afrike. Geografski obzornik 58 (2011), št. 4, str. 4–8.

### 3.7 Sestavki v enciklopedijah in leksikonih

- Geografija. Ljubljana, Cankarjeva založba, 1977, 272 str. (Leksikoni Cankarjeve založbe). (Več avtorjev)
- Enciklopedija Jugoslavije. 2. izd. Zagreb, Jugoslavenski leksikografski zavod, 1980–1990
  - Knj. 5 (1988): Jalovec
  - Knj. 6 (1990): Jelovica
- Enciklopedija Jugoslavije. Izd. v slovenskem jeziku, (2. izd.). Zagreb, Jugoslavenski leksikografski zavod, 1983–1989.
  - Knj. 1 (1983): Banjška planota (Banjšice)
  - Knj. 4 (1989): Furlan, Danilo. Gams, Ivan
- Enciklopedija Slovenije. Ljubljana, Mladinska knjiga, 1987–2002.
  - Knj. 1 (1987): Bernot, France
  - Knj. 3 (1989). Furlan, Danilo. Golica. Goteniški Snežnik (Soavtor). Grintovec. Gams, Ivan
  - Knj. 8 (1994): Paški Kozjak (Soavtor). Planica (Soavtor). Planjava
  - Knj. 9 (1995): Pokljuka (Soavtor). Prestreljenik. Prisojnik

- Knj. 10 (1996): Rakovsko-Unško polje. Rašica (Soavtor). Razor (Soavtor). Ribniška jezera
- Knj. 11 (1997): Skuta. Slovenija, Prsti
- Knj. 12 (1998): Smrekovsko pogorje (Soavtor). Staroselsko podolje. Stol (Soavtor). Storžič (Soavtor)
- Knj. 13 (1999): Škrlatica. Šmarna gora (Soavtor). Tamar
- Knj. 14 (2000): Velika planina (Soavtor). Vrata
- Geografski terminološki slovar. Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 2005. 451 str. (Več avtorjev)
- Geografski terminološki slovar. E-izd. Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 2013. (Zbirka Terminologišče) (Več avtorjev)

## 4. Ostalo

Svoje bogato znanje in izkušnje je uporabil pri uredniškem delu znanstvenih periodičnih publikacij (Dela, Geografski vestnik), monografskih publikacijah, učbenikih na različnih stopnjah izobraževanja in različnih drugih strokovnih publikacijah. Prav tako je bil recenzent več učbenikov na vseh stopnjah izobraževanja ter pisec spremnih besed in predgovorov. Za svoje kolege je pisal biografske zapise ob obletnicah kot je tudi ta, posvečena njemu ob 80. rojstnem dnevu.

### 4.1 Uredniško delo

- Dela. ISSN 0354-0596. Ljubljana, Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. (Član uredniškega odbora 1987)
- Geografski vestnik. ISSN 0350-3895. Časopis za geografijo in sorodne vede. Ljubljana, Zveza geografskih društev Slovenije. (Član uredniškega odbora 1999–2007)
- Karst and man. Proceedings of the International Symposium on Human Influence in Karst, 11–14th September 1987, Postojna, Yugoslavia. Ljubljana, Department of Geography, Philosophical Faculty, 1987, 265 str. (Sourednik)
- Tajski utrinki. Vsebinski prispevki študentov 3. letnika v okviru priprav na terenske vaje na Tajskem. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 1997, 265 str.
- S poti od Nairobija do Zanzibarja. Strokovna ekskurzija po Keniji in Tanzaniji. Ljubljana, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, 2000, 114 str. (Sourednik)
- Teorija in praksa regionalizacije Slovenije. Maribor, Pedagoška fakulteta, 2004, 95 str. (Sourednik)
- Geografski terminološki slovar. Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 2005, 451 str. (Zbirka Slovarji) (Sourednik)

- Strategija varovanja tal v Sloveniji. Zbornik referatov Konference ob svetovnem dnevu tal 5. decembra 2007. Ljubljana, Pedološko društvo Slovenije, 2007, 441 str. (Sourednik)
- Kolnik, Karmen, Vovk Korže, Ana, Otič, Marta, Senegačnik, Jurij. Spoznavamo Afriko in Novi svet. Geografija za 8. razred osnovne šole. Delovni zvezek. 8. izd. Ljubljana, Modrijan, 2009, 48 str. (Sourednik) (9. izd., 2010)
- Geografski terminološki slovar. E-izd. Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 2013. (Zbirka Terminologišče) (Sourednik)

### 4.3 Biografski zapisi

- Dr. France Bernot – sedemdesetletnik. Geografski vestnik 65 (1993), str. 186–187.
- Anton Melik – znameniti slovenski geograf. Glasnik Slovenske matice 29/31 (2005/2007), št. 1/3, str. 190–194.
- Ob 80. letnici prof. dr. Darka Radinje. Dela 28 (2007), 28, str. 397–398.
- Prof. dr. Darko Radinja – osemdesetletnik. Delo 49 (29. mar. 2007), št. 73, str. 26.

### 4.4 Predgovor, spremna beseda

- Spremna beseda. V: Bibliografija Geografskega vestnika. 1925–1998, letniki 1–70. Ljubljana, Zveza geografskih društev Slovenije, 1999, 133 str.
- Predgovor. V: Geografski atlas Slovenije za osnovno in srednje šole. Ljubljana, Tehniška založba Slovenije, 2004, str. 3.
- Uvod. V: Narava Slovenije. Ljubljana, Mladinska knjiga, 2004, str. 5.
- Prsti, zemlja ali tla. Geografski obzornik 62 (2015), št. 2/3, str. 3.

### 4.5 Intervju

- Kot profesor moraš biti oboje – raziskovalec in posredovalec znanja. Geomix 13 (dec. 2006), št. 1, str. 33–36. (Pogovor vodila Anja Frišek)
- Prof. dr. Franc Lovrenčak. Geomix 22 (dec. 2015), št. 1, str. 76–78. (Pogovor vodili: Katarina Godec, Tanja Hrastar)

Naj pregled pedagoškega, znanstvenega, raziskovalnega in strokovnega dela prof. Franca Lovrenčaka strnemo v nekaj številkah. Njegova osebna bibliografija v vzajemni bazi podatkov COBISS.SI/COBIB.SI obsega 454 enot. Največkrat sam, redkeje v soavtorstvu je napisal 23 znanstvenih člankov, 17 strokovnih člankov in 30 poljudnih člankov. Je avtor 3 visokošolskih učbenikov in soavtor 55 učbenikov na različnih stopnjah izobraževanja ter še dodatnih 51 drugih učnih in sorodnih gradiv ter 13

priročnikov. Sodeloval je pri pripravi dveh leksikonov. 27-krat se je udeležil različnih konferenc, simpozijev in posvetov; je soavtor 5 strokovnih monografij in avtor 8 samostojnih poglavij v znanstvenih ter 12 v strokovnih monografijah; prispeval je 33 gesel v enciklopedijah, napisal 39 knjižnih poročil ter 16 poročil. Je tudi avtor ali soavtor 20 različnih raziskav, elaboratov in študij. Pripisano mu je 12 različnih uredništev in 19 recenzij. Bil je mentor ali somentor 2 doktorantoma, 5 magistrantom in 45 diplomantom; sodeloval je pri nastanku 15 atlasov.

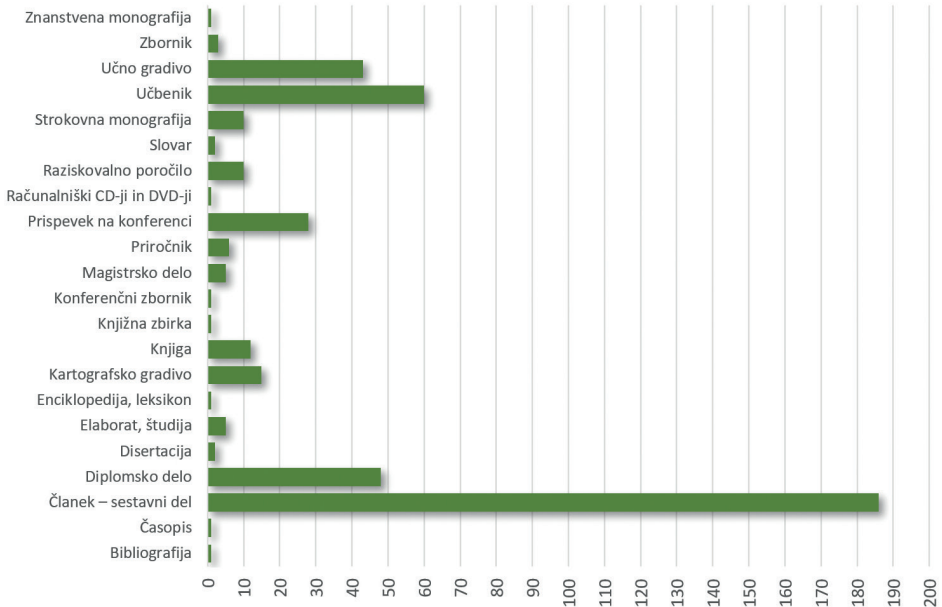
80 let je lepa doba. Dolga doba. Častitljiva doba. Tri četrteine tega obdobja je prof. Franc Lovrenčak posvetil geografskemu raziskovanju in prenosu znanja mladim. Pripišemo mu lahko velike zasluge pri razvoju fizične in regionalne geografije v Sloveniji, še posebej velja za utemeljitelja geografskega proučevanja prsti in rastlinstva. Celotno strokovno kariero je zagovarjal tezo, da je geografsko raziskovanje brez prsti in rastlinstva pomanjkljivo. Ali kot je ob upokojitvi sam povedal v intervjuju za študentsko revijo Geomix (Frišek, Lovrenčak, 2006): »Najbolj mi je bilo pomembno, da bi vzbudil pravi čut za povezavo med prstjo in pokrajinskimi elementi, kar je bila moja ožja specialnost. Želel sem, da bi študentje začutili to povezanost in velik pomen, ki ga ima prst za vse naše življenje. **Brez prsti ni nič.** Ravno tako, da bi tudi v vegetacijskih zakonitostih spoznali to povezanost. Niso se mi zdela pomembna dejstva, številke, imena, ampak to vzročno-posledično mišljenje, ker je v naravi res vse zelo povezano. Če kot geograf ne poznaš teh verig v naravi, je to zelo slabo. Moje pomembno izhodišče je bilo tudi to, da bi prst in rastlinstvo v pokrajini upoštevali in ga ne bi izpuščali. K temu sem vedno temeljil tudi pri seminarskih in diplomskih nalogah. **Ker če en element manjka, je to pomanjkljivo ali invalidno znanje.**«

Iz intervjuja lahko izluščimo še eno plat prof. Lovrenčaka, ki je ne smemo prezreti in jo bom osebno najbolj cenil. Kolegi, ki so prispevali misli ob njegovi upokojitvi, so izpostavili človečnost, skromnost, potrpežljivost, kolegialnost, poštenost ter predanost delu in geografiji, česar pa se ne da izmeriti s številkami in bibliografskimi enotami. 80 let je res lepa doba. Če jo človek živi in preživi kot prof. Lovrenčak, pa sploh.



Govor ob zaključku terenskih vaj v Kančevcih, 2005 (vir: arhiv Blaža Repeta).

Dr. Franc Lovrenčak [01296], osebna bibliografija po vrsti gradiva, za obdobje 1963–2019 (vir: SICRIS).



## Viri in literatura

Donahue, R. L., Miller, R. W., Shickluna, J. C., 1977. *Soils: an introduction to soils and plant growth*. Englewood, Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.

Frišek, A., Lovrenčak, F., 2006. *Kot profesor moraš biti oboje - raziskovalec in posredovalec znanja*. *Geomix*, 13, 1, str. 33–36.

Lal, R., 2004. *Soil carbon sequestration impacts on global climate change and food security*. *Science*. DOI: 10.1126/science.1097396.

Repe, B., 2018. *Mednarodni klasifikacijski sistem za poimenovanje tal in izdelavo legend na zemljevidih tal 2014 (posodobitev 2015)*, 1. izd. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete; Rim: Food and Agriculture Organization of the United Nations.

Viehmeyer, F. J., Hendrickson, A. H., 1927. *Soil-moisture conditions in relation to plant growth*. *Plant Physiology*, 2, 1, str. 71–82. DOI: 10.1104/pp.2.1.71.

**Blaž Repe (besedilo), Ida Knez Račič (bibliografija)**

## OB 550-LETNICI ROJSTVA KARTOGRAFA IN HOROGRAFA PIETRA COPPA

V drugi polovici leta 1469 ali prvi polovici leta 1470 se je v Benetkah rodil humanist, horograf in kartograf Pietro Coppo, ki ga je življenjska pot pripeljala v Izolo. Izhaja iz ugledne beneške plemiške družine, ki je bila članica Velikega sveta. V Benetkah je študiral geografijo, zgodovino in druge tedanje znanosti pri velikem humanistu Marc'Antoniu Sabellicu (1436–1506). Med drugim je proučeval tudi Plinijevo Naravoslovje, ki je imelo velik vpliv na njegovo kasnejše strokovno delo. Po končanem študiju je potoval po Italiji in Sredozemlju. Po vrnitvi domov je opravljal službo podestatovega pisarja v različnih mestih Beneške republike. Službene obveznosti so ga pripeljale tudi v Izolo, ki je postala njegovo stalno prebivališče. Leta 1499 se je poročil s Colotto di Ugo, članico plemenite, premožne in pomembne izolske družine, ki mu je rodila pet sinov. Leta 1506 je bil potrjen za izolskega meščana in svetnika. Opravljal je več pomembnih občinskih funkcij, večkrat je bil tudi vicedom. V Izoli se je popolnoma udomačil in dolga leta uspešno ustvarjal. Dobro premoženjsko stanje mu je omogočilo dolga potovanja in znanstveno delovanje. Umrli je konec leta 1555 ali v začetku leta 1556.

Coppo je po lastnih trditvah v Izoli napisal dela, ki so mu prinesla svetovni sloves: *De toto orbe* (Opis celotnega sveta; 1518–1520), *De Summa totius orbis* (Povzetek opisa celotnega sveta; 1524–1526), *Portolano* (1528) in *Del sito de Istria* (O položaju Istre; 1529, 1540). *De toto orbe* je najobsežnejše Coppovo delo, ki je nastalo kot rezultat spoznanj in izkušenj z njegovih potovanj, ki jih je kombiniral s sodobnimi in antičnimi viri. V štirih zvezkih je opisal celoten takrat poznani svet, najbolj podrobno Italijo. Prvi zvezek predstavlja kozmografija in osnove geografije, kjer piše tudi o Kolumbu in raziskovanju Novega sveta. V drugem zvezku je opis Evrope, v tretjem Afrike, h kateri šteje tudi ozemlja, ki jih je odkril Kolumb, in v četrtem predstavitev Azije, h kateri šteje tudi Madagaskar in Zanzibar. Po mnenju raziskovalcev njegovega dela so poglavja, kjer opisuje kraje, ki jih je videl in poznal, kvalitetnejša, preostalo pa je le seznam imen in navedb antičnih virov (Errera, 1934, cit. po Terčon in sod., 2001). Delo je bilo napisano v latinščini z dodatkom 22 na roko narisanih in pobarvanih kart in ni bilo nikoli izdano. Med uporabniki po Evropi sta krožila dva rokopisna izvoda. Original je ohranjen v Mestni knjižnici v Bologni, drugi izvod pa v Nacionalni biblioteki v Parizu. Coppo je *De toto orbe* štel za svoje najpomembnejše delo, zato je v oporoki želel, da ga hranijo v beneški knjižnici Santa Maria delle Grazie, skupaj z deli njegovega učitelja Sabellica.

Coppova karta sveta s toplotnimi pasovi je verjetno ena prvih kart sveta v valjni projekciji.



Vir: Petrus Coppus fecit: *De summa totius orbis*, 2001.

Nekaj let po opisu celotnega sveta je z namenom, da bi bili natisnjeni vsaj nekateri zemljevidi iz *De toto orbe*, pripravil njegov povzetek oziroma priročnik *De Summa totius orbis*. Delo je ohranjeno v treh izvodih, enega hranijo v Benetkah, drugega v Parizu in tretjega, ki ima edini v prilogi 15 tiskanih kart z naslovom *Petri Coppi De summa totius orbis*, v Pomorskem muzeju Sergej Mašera v Piranu.

Leta 1528 so v Benetkah natisnili *Portolano*, navigacijski vodnik po Sredozemlju, Atlantski obali Evrope in preostalih Coppu znanih svetovnih področjih, ki vsebuje tudi podatke o Istri in njenih pristaniščih ter Tržaškem in Kvarnerskem zalivu. Knjigi je dodal sedem zemljevidov, med katerimi prevladujejo pomorski. Ena od kart prikazuje tudi celotni takrat poznani svet. Coppo je v *Portolano*, čeprav nejasno, pisal tudi o ozemljih, ki jih je odkril Krištof Kolumb. Priročnik je zaradi potreb pomorstva hitro pošel. Ohranjena sta dva tiskana izvoda, v Benetkah in v Londonu, ter dva rokopisa, v Parizu in kot del piranskega kodeksa v Piranu.

Horografija oziroma krajepis *Del sito de Istria* je nastal leta 1529. Coppo se pri pripravi dela ni zadovoljil le s podatki antičnih učenjakov, temveč je osebno obplul in prepotoval Istro. Iz terenskih opažanj, zapisov in meritev je nastal prvi zelo natančen in verodostojen geografski opis Istre: pokrajine, naselij, pristanišč, podnebja, vegetacije, rodovitnosti tal, kvalitete zraka, ljudi, njihovih običajev ipd., ki je postal dragocen vir za poznejše

raziskovalce. Delo je izšlo leta 1540 v Benetkah, dodan mu je bil tudi zemljevid Istre, ki ga je Coppo izdelal že za *De summa totius orbis* leta 1525 in predstavlja prvi samostojni prikaz polotoka in najstarejši podroben prikaz dela slovenskega ozemlja (Terčon in sod., 2001; Žitko, 1999). Zemljevid velja za najnatančnejši in najkakovostnejši prikaz Istre do sredine 18. stoletja in je bil kot tak podlaga vsem nadaljnjim prikazom Istre. V svoj znameniti atlas *Theatrum orbis terrarum*, ki je izšel leta 1573, ga je vključil tudi Ortelius.

Horografsko in kartografsko delo Pietra Coppo v polni meri odraža razvojno stanje geografije v 15. in 16. stoletju. Značilna renesančna dela so bile kozmografije (splošni opisi poznanega sveta in vesolja, skupaj s kartografskimi prikazi), horografije (deželopisi) in topografije (krajepisi), ki izhajajo iz antične geografske tradicije in so jih ponovno obudili v renesansi. Kartografija je po stagnaciji v srednjem veku zelo napredovala, eden odločilnih dogodkov za njen razvoj je bil prevod Ptolemajeve geografije v začetku 15. stoletja, po kateri so se tedanji kartografi zgledovali in Ptolemajeve zemljevide v skladu z geografskimi odkritji dopolnjevali in iz njih odstranjevali neskladja z realnostjo. Značilna dela tega obdobja so bili tudi portolani, ki so začeli nastajati v 14. stoletju. Opremljeni so z zemljevidi, ki zelo natančno prikazujejo obale in njihove značilnosti ter ostale za pomorce pomembne pojave in imajo za lažjo navigacijo vrisano kompasno mrežo. V ta tok se je enakopravno vključil tudi Pietro Coppo. Njegov opus obsega kar 45 dokumentov z vseh tedaj aktualnih geografskih področij, kolikor jih ni uspelo izdati nobenemu kartografu ali horografu prve polovice 16. stoletja. Del tega opusa se kot dragocena, nacionalno in svetovno pomembna kulturna dediščina hrani v Piranu.

V piranskem kodeksu (knjigi rokopisov) so zbrana tri pomembna Coppova dela: *De summa totius orbis*, Portolano in kot najpomembnejši del kodeksa 15 lesoreznicnih zemljevidov, ki predstavljajo svetovni unikat. Karta sveta (planiglob), z Ameriko na zahodu in Japonsko na vzhodu, je nastala leta 1524, torej v času, ko so novi svet šele odkrivali in je imela Amerika status vojaške skrivnosti. Do podatkov zanjo je Coppo verjetno prišel z dopisovanjem s portugalskimi geografi. Karte, ki ponazarjajo posamezne dele Evrope, Azije in Afrike, so narejene na ptolemajski osnovi in dopolnjene z novimi podatki in spoznanji. V kodeksu so med drugim tudi ponazoritev geocentričnega sistema, navtična karta (portolan) Jadrana in karta Sredozemlja, karta srednje in južne Italije, Britanskega otočja in Irske, jadranske obale od Benetk do Ravene in Krete. Žal karte niso bile nikoli izdane v obliki atlasa, so pa najdragocenejši kartografski dokument, hranjen na ozemlju Slovenije (Terčon in sod., 2001).

Coppovo kartografsko in horografsko delo je bilo v 16. in 17. stoletju zelo vplivno, pogosto so se po njem zgledovali, ga prisovali in iz njega črpali podatke, v 18. stoletju pa je bil že dokaj pozabljen. Iz pozabe je prišel v začetku 19. stoletja, tudi zaradi nacionalističnih prizadevanj in iskanja dokazov o italijanstvu Istre, saj je Coppo, po zgledu antičnih učenjakov, Istro prišteval k italijanskim deželam. Leta 1829 je Pietro Stancovich izdal biografije pomembnih Istranov, med njimi tudi Coppovo (Stancovich, 1829). Stoletje kasneje je Attilio Degrassi (1924) objavil študijo o kodeksu in tudi



prepise arhivskih dokumentov, ki se nanašajo nanj in na njegovo družino. Najbolj temeljito pa sta Coppovo delo ovrednotila v 80. letih 20. stoletja Luciano Lago in Claudio Rossit (Lago, Rosit, 1984; 1986), ki sta izdala bogato študijo o njegovem življenju in delu ter faksimile vseh petnajstih lesoreznic kart iz piranskega kodeksa.

V slovensko zavest in zgodovino slovenske kartografije in geografije je Coppo začel močneje vstopati po letu 1983, ko so iz depojev Pomorskega muzeja Sergeja Mašere v Piranu ponovno »potegnili na plano« Coppov kodeks, ga preslikali na mikrofilm in restavrirali. Po tem letu so začele nastajati tudi predstavitve Coppovega življenja in dela v slovenskem jeziku (npr. Markovič, 1995; Žitko, 1999; Petrus Coppus fecit: De summa totius orbis, 2001; Orožen Adamič, 2001; Vodopivec, 2002; Ogrin D., 2019a; 2019b; Gašperič in sod., 2020), ki so bile tudi osnova za pripravo tega prispevka. Pred letom 1983 ga bežno omenja le Korošec (1978) v svojem prikazu razvoja kartografije na Slovenskem.

*Zgodovinski spomin na Coppa goji v Izoli srednja šola z italijanskim učnim jezikom, ki nosi njegovo ime. Po njem se imenuje tudi osrednji park, v katerem je spominska plošča, v katero je vrezan Coppov zemljevid Istre (foto: D. Ogrin).*



Pietro Coppo je živel v majhnem mestu, odmaknjenem od velikih gospodarskih, umetnostnih in znanstvenih središč, a je kljub temu sledil takrat sodobnim tokovom in s svojim kartografskim in geografskim delom dosegel svetovni sloves. Zaradi svojega porekla velja za velikana italijanske omike in ga kot italijanskega (tudi beneškega) znanstvenika obravnavajo enciklopedije in dela o zgodovini kartografije in geografije.

Zaradi opisa in zemljevida Istre ga kot pomembnega za razvoj znanosti uvrščajo tudi na Hrvaškem, pogosto pod pohrvašenim imenom Petar Kopic (npr. Kopic, 2020). Zaradi dejstva, da je večino svojih najbolj ustvarjalnih let preživel v Izoli, da je v svojih delih upodabljal in opisoval tudi del sedanjega slovenskega ozemlja in da se pomemben del njegovega opusa hrani v Piranu, ga lahko upravičeno štejemo tudi za pomemben člen razvoja geografije in kartografije na Slovenskem.

## Literatura in viri

- Degrassi, A., 1924. *Di Pietro Coppo e delle sue opere. Documenti. Archeografo Triestino, XI, II serie, str. 321–349.*
- Errera, C., 1934. *Di Pietro Coppa e della sua opera »De toto orbe« (1520). Estratto dal Redicono delle Sessioni della R. Accademia delle Scienze dell'Istituto di Bologna – Classe di Scienze Morali – serie terca, Vol. VIII., str. 25–47.*
- Gašperič, P., Šolar, R., Zorn, M., 2020. *Kartografski zakladi slovenskega ozemlja/Cartographic Treasures of Slovenian Territory. Ljubljana: Založba ZRC, NUK.*
- Kopic, P., 2020. *Hrvatska enciklopedija, spletna izdaja. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, URL: <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=33063> (citirano 11. 10. 2020).*
- Korošec, B., 1978. *Naš prostor v času in projekciji. Oris razvoja zemljemerstva, kartografije in prostorskega urejanja na osrednjem Slovenskem. Ljubljana: Geodetski zavod SR Slovenije in Geodetska uprava SRS.*
- Lago, L., Rossit, C., 1984, 1986. *Pietro Coppo, Le »Tabvlae« (1524–1526), Una preziosa raccolta cartografica custodita a Pirano, Note e documenti per la storia della cartografia, I-II. Trieste.*
- Markovič, I., 1995. *Pietro Coppo in dragocena kartografska zbirka v Piranu. Primorska srečanja, 175/95, str. 745–747.*
- Ogrin, D., 2019a. *Geografska misel od antike do 19. stoletja. V: Ogrin, D. (ur.). Razvoj geografije na Slovenskem, 100 let študija geografije na Univerzi v Ljubljani. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, str. 15–76.*
- Ogrin, D., 2019b. *Geografija v Evropi in na Slovenskem v času velikih geografskih odkritij. Dela, 51, str. 73–110.*
- Orožen Adamič, M., 2001. *Razstava zemljevidov Pietra Coppe. Geografski vestnik, 73, 2, str. 72–74.*
- Petrus Coppus fecit: De summa totius orbis, 2001. Razstavni katalog. Piran: Galerija Hermana Pečariča, 60 str.*
- Stancovich, P., 1829. *Biografia degli uomini distinti dell'Istria. Seconda edizione con saggio di annotazioni. Tommo secondo. Trieste, str. 84–93.*
- Terčon, N., Bonin, F., Čerče, P., 2001. *Petrus Coppus fecit; Pietro Coppo – življenje in delo, predstavitev piranskega kodeksa De sum(m)a totius orbis. V: Petrus Coppus fecit: De summa totius orbis. Razstavni katalog. Piran: Galerija Hermana Pečariča, str. 7–22.*

- Vodopivec, J., 2002. *Coppov piranski kodeks – struktura in stanje*. Knjižnica, 46, 1-2, str. 7–27.
- Žitko, S., 1999. *Pietro Coppo. O položaju Istre*. V: Darovec, D. (ur.). *Stari krajepisi Istre*. Koper: Zgodovinsko društvo za južno Primorsko, Znanstveno-raziskovalno središče Republike Slovenije, Pokrajinski muzej, str. 39–62.

**Darko Ogrin**

## IN MEMORIAM MARJAN TKALČIČ (1949–2020)

V 71. letu starosti se je 10. oktobra 2020 od nas poslovil naš pedagoški kolega in prijatelj, geograf in zgodovinar, dr. Marjan Tkalčič, poznan predvsem po svojem vsestranskem in neumornem angažiranju na področju izobraževanja v turizmu. Otroška leta je preživel v Moverni vasi, ob romantičnem kraškem izviru rečice Krupe, v občini Semič. Kasneje se je iz Izole, kjer si je z družino ustvaril dom, v Belo Krajino pogosto vračal.

Srednješolsko izobrazbo je z maturo zaključil na Gimnaziji Črnomelj; na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani je za tem študiral geografijo in zgodovino in leta 1973 diplomiral. V poznejših letih je nadaljeval z izobraževanjem – najprej na beneški univerzi Ca' Foscari kjer je pridobil magistrski naziv leta 1994, ki mu ga je nostrificirala Univerza v Mariboru štiri leta kasneje. Leta 2009 je na osnovi disertacije "Vpliv managementa v turističnem gospodarstvu na izobraževanje za turizem – primer Slovenije" prejel na Fakulteti za organizacijske vede mariborske univerze v Kranju doktorski naziv. V njej izpostavlja pomen sodelovanja managementa v turističnih podjetjih z ustanovami, ki izobražujejo kadre za delo v gostinstvu in turizmu. Tkalčičeva doktorska disertacija je bila doslej citirana 273-krat.

Po diplomi je Marjan Tkalčič poldrugo desetletje poučeval na osnovni šoli Vojke Šmuc in na Srednji gostinski in turistični šoli v Izoli. Ob koncu osemdesetih let prejšnjega stoletja je postal ravnatelj Gostinskega šolskega centra in vzporedno direktor restavracije in hotela Riviera v Izoli. Njegova ambicija je bila, da bi se na ravni Republike Slovenije oblikovala visokošolska ustanova, ki bi izobraževala obstoječe in bodoče delavce v turizmu in gostinstvu. Ob pomoči strokovnjakov Višje pomorske in prometne šole v Portorožu in nekaterih drugih sodelavcev Univerze v Ljubljani mu je uspelo, da je Svet za visoko šolstvo Republike Slovenije v začetku leta 1995 potrdil prvi visokošolski študijski program Hotelirstvo in turizem. Njegova vloga kot vodilnega avtorja in koordinatorja programa je bila nesporna. Na sestanke, ki jih je skliceval pred potrditvijo programa, je vabil tako vodilne delavce v turizmu kot univerzitetne predavatelje, ki so v univerzitetnih študijskih programih pokrivali vsebine, zanimive za tovrstno izobraževanje. Pogosti so bili obiski Filozofske fakultete, "njegovega" Oddelka za geografijo in kabineta, ki sva si ga delila z dr. Dušanom Plutom, njegovim

belokranjskim prijateljem. Seveda pa se je ustavljal in dogovarjal tudi s predavatelji na etnološkem, jezikoslovnih in drugih oddelkih/fakultetah ljubljanske univerze.

Še predno je g. Marjan Tkalčič dokončno prejel zeleno luč za oblikovanje visokošolskega zavoda se je z 11 slovenskimi turističnimi podjetji in eno zavarovalnico dogovoril za ustanovitev Centra za izobraževanje in razvoj v turizmu (CIRT), v okviru katerega je nato ustanovil prvo samostojno/zasebno višjo šolo v mladi Republiki Sloveniji – Visoko šola za hotelirstvo in turizem (VŠHT) v Portorožu. Predavanja so stekla na jesen 1995. Spominjam se slovesne otvoritve v Hotelu Metropol, sončnega dopoldneva in nasmejanih lic mladih ljudi/brucev, ki jih je vsebina novega študijskega programa pritegnila. Nekaj naslednjih mesecev so se administrativna dela in predavanja izvajala v takrat (še) dokaj praznih portoroških hotelskih prostorih/dvoranah, dokler ni uspelo konzorciju CIRT v središču Portoroža v ta namen pridobiti izjemno privlačno secesijsko vilo s parkom – “Vilo Marijo”. Marjan Tkalčič je od ustanovitve dalje deloval kot predavatelj (od leta 1988 dalje, po pridobitvi magistrskega naziva, kot višji predavatelj za področje dopolnilnih turističnih dejavnosti in trajnostnega razvoja turizma), predvsem pa kot kot dekan VŠHT. To funkcijo je opravljal dva mandata – od ustanovitve pa do leta 2003. V novo tisočletje je “njegov” visokošolski zavod VŠHT vstopil z novim imenom: kot TURISTICA – Visoka šola za turizem, Portorož. Ob zaključku njegovega drugega mandata se je izvajanje študijskih programov in raziskovanj prestavilo v prostore portoroškega Avditorija, saj je bilo tej propulzivni izobraževalni ustanovi dodeljeno zemljišče za izgradnjo nove stavbe na območju Bernardina. Tja so se vse aktivnosti preselile leta 2007.

Izjemnega pomena za nacionalno in mednarodno prepoznavnost izobraževanja je bila že na vsem začetku delovanja visoke šole vključitev v EU program Phare - Tempus, ki je omogočal izmenjavo izkušenj v pedagoškem in organizacijskem smislu s sorodnimi visokošolskimi ustanovami v Italiji (Benetke), Franciji (Anger), Belgiji (Bruselj) in na Nizozemskem (Breda). Poleg tega so se predavateljske izmenjave in raziskovalni projekti izvajali tudi na relaciji med Švedsko (Kalmar), Združenim Kraljestvom (Bristol), ZDA (Miami, Florida), Hrvaško (Reka), Srbijo in Črno Goro (Podgorica) ter Portorožem. Zanimanje za študij na Turistici se je ob prelomu stoletja povečalo do te mere, da je se je, ob portoroškem, oblikoval še izredni študij v Ljubljani, Novi Gorici in Radencih.

Še v času dekanovanja mag. Marjana Tkalčiča se je Turistica pripravljala na članstvo v Univerzi na Primorskem (UP). Vanjo se je formalno vključevala leta 2004. Mag. Marjan Tkalčič je bil imenovan za predsednika Upravnega odbora univerze in na tej odgovorni funkciji deloval vse do upokojitve leta 2010. Takrat je bil tudi član Strokovnega sveta Slovenske turistične organizacije (STO) in podpredsednik Državne komisije za poklicno maturo. V tem obdobju je aktivno sodeloval pri pripravi bolonjskih študijskih programov prve (Management turističnih destinacij, Poslovni sistemi v turizmu, Mediacija v turizmu) in druge stopnje (Turizem). Ob potrditvi le-teh na Svetu za visoko šolstvo leta 2007 se je Turistica – Visoka šola za turizem preimenovala

v Fakulteto za turistične študije – TURISTICA (UPFTŠ) in tako postala enakopravna članica drugim petim fakultetam Univerze na Primorskem. V tistem obdobju je mag. Marjan Tkalčič, kot soavtor, sodeloval tudi pri oblikovanju temeljnega strateškega dokumenta slovenskega turizma z naslovom “Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007 – 2011”. Iz zapisov v Cobissu ugotavljamo, da je bil med leti 1998 in 2011 mentor 163 diplomantom Turistice in avtor ali soavtor pri 59 člankih, skriptah, objavah in monografijah.

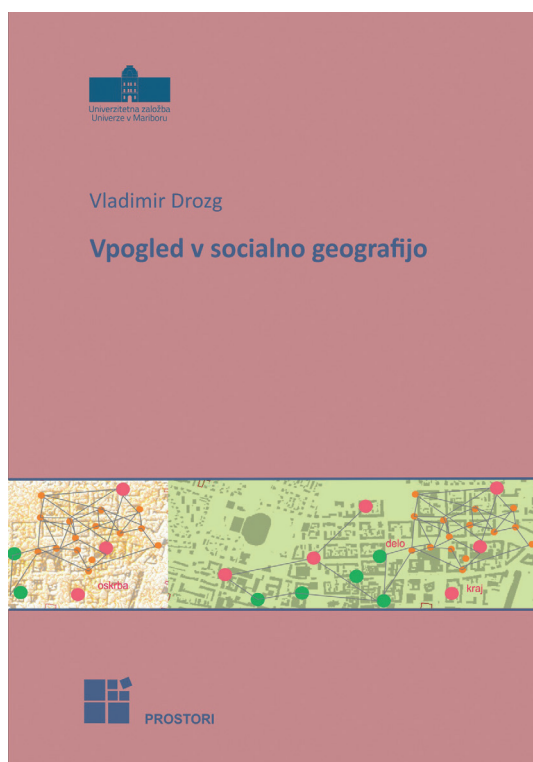
Univerza na Primorskem je mag. Marjanu Tkalčiču leta 2006 podelila Zlato plaketo Univerze na Primorskem za njegov prispevek k razvoju UP Turistice in Univerze na Primorskem. Podpisani sem na Ministrstvo za izobraževanje in šport leta 2003 posredoval predlog za dodelitev priznanja za izjemne dosežke na področju visokega šolstva g. mag. Marjanu Tkalčiču. Predlog žal ni bil sprejet. Nedvomno pa drži ugotovitev, ki so jo oblikovali na UP Fakulteti za turistične študije TURISTICA ob njegovi smrti, “da je bil dr. Marjan Tkalčič ena ključnih osebnosti razvoja izobraževanja za turizem, zato se bo v zgodovino slovenskega visokega šolstva zapisal kot vizionar na omenjenem področju”. Pogreb cenjenega kolega in prijatelja je zaradi pandemije covid-19 potekal v ožjem družinskem krogu soproge Diomire, sina Marka in hčerke Darje Tkalčič. Vsem družinskim članom in UP FTŠ Turistici izrekam globoko sožalje.

**Anton Gosar**

## VPOGLED V SOCIALNO GEOGRAFIJO

**Vladimir Drozg: Vpogled v socialno geografijo. Maribor, Univerzitetna založba, 2020, 145 str.**

Oktober 2020 je Univerzitetna založba Univerze v Mariboru izdala knjigo Vladimirja Drozga »Vpogled v socialno geografijo«. Krajše (145 strani) in koncizno delo je po svoji zasnovi univerzitetni učbenik, namenjen spoznavanju teoretičnih izhodišč ene izmed geografskih panog – socialne geografije. Besedilo gradi deset poglavij, ki jih lahko združimo v štiri dele. Uvodna razprava pojasnjuje mesto socialne geografije v sistemu geografske vede, prikazuje njen razvoj in različna razumevanja te geografske panoge. Drugi del seznanja bralca z vsebinami socialne geografije: prikaže dejavnike, pojasnjuje njihove socialne lastnosti in predstavi osnovne človekove dejavnosti. Jedro knjige je tretji del s predstavitevijo treh ključnih vsebin socialnogeografske teoretične koncepcije, ki logično sledijo spregi človek-socialna skupina, in sicer: socialni prostor, razumevanje časovne dimenzije ter učinki delovanja človeka in socialnih skupin. Četrty, sklepni del je zaključek z navedbo referenc.



Tako zaporedje predstavljenih vsebin bralcu – uporabniku ponuja zelo dobro gradivo za razumevanje socialnogeografskega pristopa. Delo odlikujejo terminološka jasnost, izpiljen jezikovni slog, znanstvena sistematika in didaktično prepričljivo pojasnjevanje tematik socialne geografije. Drozg pojasnjuje sorazmerno zapletene odnose med socialnimi skupinami na zelo razumljiv in privlačen način. Avtor se je zelo potrudil biti nazoren in jasen, ne da bi pri popreprostenju kakorkoli izgubil znanstveni slog razmišljanja. Jasna rdeča nit bo manj pozornega bralca ohranila v osredotočenosti na bistvo, bolj ambiciozne in radovedne pač peljala v možne širine človekovih družbeno-prostorskih interakcij ter sistematično znanstveno analizo. Socialna geografija je geografska panoga moderne in postmoderne dobe. V slovenskem okolju je doživela precejšen razmah in se usidrala kot eden od geografskih pristopov na geografskih šolah v Ljubljani in Mariboru, kjer se tudi predava kot samostojen predmet. Razumevanje pojma »socialna geografija« je po svetu precej različno, tako po konceptu in pristopih kakor po obravnavanih vsebinah. Razumevanje delovnih področij te panoge, teoretična zasnova in metodološka izhodišča so zato stvar temeljitega premisleka. Drozg je to predstavil kratko, jedrnato in jasno; zato je knjiga odlična popotnica za študij te panoge.

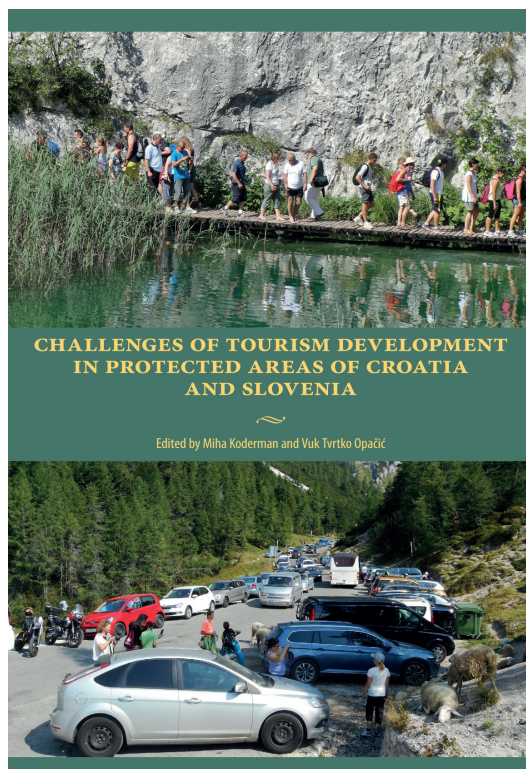
V srednjeevropskih socialnogeografskih šolah je osrednja pozornost namenjena človeku - akterju (dejavniku ali agensu), ki nastopa kot posameznik in v obliki manjših in večjih kolektivov. To so socialne skupine, sestavljene iz oseb s podobnimi značilnostmi in skupnimi interesi, dodatno pa so tu še različne okoliščine. Skupine so močnejše kot posameznik in tudi povezovanje ljudi v kolektive različne stopnje kohezivnosti daje posamezniku pri uresničevanju interesov več možnosti. Drozg je podrobno opisal socialne lastnosti, ki jih tvorijo različne značilne okoliščine, s katerimi je človek obdan, je v njih in z njimi. Starost, spol, narodna ali verska pripadnost so kategorije, v katerih posameznik je (biva ali obstaja), nekaj kar ga definira in predstavlja in do določene mere tudi usmerja ter vodi. Človekove dejavnosti so drugo bistveno polje razumevanja socialnogeografske koncepcije, v nekaterih šolah (na primer klasični Münchenski socialnogeografski šoli, s katero so slovenski geografi največ sodelovali) so imenovane »funkcije«. Vključitev vanje je za posameznika možnost, neredko pa tudi nuja. Te dejavnosti so bivanje, delo, izobraževanje, oskrba, prostčasne aktivnosti, družbeno življenje, promet in podobno. Na podlagi sodelovanja pri teh aktivnostih se oblikujejo socialne skupine. Tretji sklop predstavljajo prostorske in časovne dimenzije, v katerih se potem odražajo učinki delovanja posameznika in socialnih skupin. Te forme (oblike) so rezultat delovanja socialnih skupin in za raziskovalca sled ter dokaz obstoja/delovanja socialnih skupin. Drozg s tem ponuja bralcu globino razumevanja interakcije med človeškimi kolektivi, pogojenimi z usmerjenim področnim delovanjem, ter rezultati v prostoru ali kulturni pokrajini. Naslov knjige odraža prepričanje, da je ob veliki širini socialnih geografij po svetu smiselno najprej opraviti s spoznanji, ki so temelj razumevanja človekove individualne in kolektivne interakcije med družbo in obdajajočim okoljem.

Kot avtor pred nekaj leti izšle »Socialne geografije« (Zupančič, 2017) iz lastnih izkušenj vem, kako zahtevno je ločiti osnovne vsebine od ostalih, sicer privlačnih in morda potrebnih, a v končni posledici ne vedno nujnih vsebin. Drozg v temeljnih potezih izhaja iz dediščine srednjeevropskih socialnogeografskih šol, ki je v drugi polovici 20. stoletja igrala tudi na slovenskem geografskem prizorišču pomembno vlogo. Ko je četrterica najvidnejših nemških socialnih geografov predstavila temeljno delo »Sozialgeographie« (1977) in je to potem ostalo kar nekaj časa predmet povzemanj, diskusij in nadgrajevanja, se je zdel koncept (socialne) geografije zapleten. Drozg je v svojem delu na zelo izviren način zadevo popreprostil, in sicer s premiso prepričljivosti, ki je lastna tistim, ki teoretična ozadja zares temeljito razumejo. Kako predstaviti stvari jasneje? Ta napor je avtor v pričujočem delu nagradil s konceptualno jasnostjo, ki me kot predavatelja socialne geografije navdušuje. Zapletati je lažje kot predstaviti preprosto. Pristop je izviren in učinkovit: nekaj, kar smatram za odlično popotnico vsakomur, ki ga zanima osnovni vstop v socialnogeografska razmišljanja, pa tudi kaj bistveno več.

**Jernej Zupančič**

## CHALLENGES OF TOURISM DEVELOPMENT IN PROTECTED AREAS OF CROATIA AND SLOVENIA

Miha Koderman, Vuk Tvrtko Opačić (urednika): Challenges of tourism development in protected areas of Croatia and Slovenia. Koper, Založba Univerze na Primorskem; Zagreb, Hrvatsko geografsko društvo, 2020, 262 str.



V letu 2020 je izšla znanstvena monografija z naslovom Challenges of tourism development in protected areas of Croatia and Slovenia. Njena urednika sta Miha Koderman in Vuk Tvrtko Opačić, izdala pa sta jo Založba Univerze na Primorskem in Hrvatsko geografsko društvo. Monografija predstavlja raziskovalne rezultate sodelovanja med Oddelkom za geografijo Univerze na Primorskem in Oddelka za geografijo zagrebške univerze. Nastala je v okviru bilateralnega raziskovalnega projekta Primerjalna analiza prostorskega razvoja turizma na zavarovanih območjih Hrvaške in Slovenije, ki je potekal v letih 2018 in 2019.

Monografija obravnava problematiko razvoja turizma na zavarovanih območjih v Sloveniji in Hrvaški. V obeh državah je turizem pomembna dejavnost, nezanemarljiv



del turističnih tokov pa je povezan tudi z obiskom zavarovanih območij. Osnovni cilj monografije je primerjalna analiza prostorskega razvoja turizma na zavarovanih območjih v obeh državah. Ta tematika je še posebej aktualna zaradi dolgoročnega trenda naraščanja turističnega obiska, kar velja tudi za zavarovana območja. Rast obiska ima za posledico tudi povečevanje obremenitev, kar bi v primeru stopnjevanja negativnih vplivov lahko oteževalo nadaljnje sobivanje turizma in varovalne funkcije zavarovanih območij.

Knjiga vsebuje 11 poglavij, pri pripravi katerih je sodelovalo 14 avtorjev, slovenskih in hrvaških strokovnjakov z različnih področij, med katerimi prevladujejo geografi. Tako so pri pripravi posameznih poglavij sodelovali Valentina Brečko Grubar, Slaven Gašparović, Igor Jurinčič, Simon Kerma, Miha Koderman, Nataša Kolega, Gregor Kovačič, Bojana Lipej, Lovrenc Lipej, Izidora Marković Vukadin, Vuk Tvrčko Opačić, Petra Radeljka Kaufmann, Romina Rodela in Ivan Šulc.

Prvo poglavje bralca uvede v obravnavano tematiko s predstavitevjo bolj splošne podobe turizma na zavarovanih območjih v Hrvaški in Sloveniji in posebnosti tega turizma ter predstavi kategorije zavarovanih območij v obeh državah in kategorije IUCN (Svetovne zveze za varstvo narave). Kljub neposredni prostorski bližini so med obema državama precejšnje razlike v značilnostih turističnega obiska ter v zakonskih okvirih, znotraj katerih se odvijata varstvo narave in prostočasni obisk. Drugo poglavje se osredotoča na prometno dostopnost hrvaških zavarovanih območij ter njeno povezavo s turističnimi tokovi. Dostopnost sodi med ključne dejavnike, ki vplivajo na obseg in značilnosti turističnega obiska, kar se je pokazalo tudi v tem primeru. V nadaljevanju so v sedmih poglavjih obravnavani primeri posameznih zavarovanih območij (Krka, Mljet, zavarovana območja Slovenske Istre, Kraški rob, Sviščaki, Škocjanski zatok, Škocjanske jame, Plitvička jezera). Njihov izbor je vsebinsko posrečen, saj so obravnavana območja, ki se po svojih značilnostih precej razlikujejo, kar omogoča obravnavo različnih vprašanj, ki so relevantna v povezavi s turizmom na zavarovanih območjih. V skladu z raznolikostjo obravnavanih območij so v središču pozornosti različne vsebine (npr. podeželski turizem, vpliv podnebnih sprememb, problematika sekundarnih počitniških bivališč, vprašanje nosilne zmogljivosti ...).

V zaključnem poglavju, ki predstavlja svojevrstno sintezo vsebin, obravnavanih v monografiji, je pozornost namenjena različnim upravljavskim pristopom in priporočilom za upravljanje zavarovanih območij z vidika turizma. Avtorji opozorijo na potencialno kontradiktorno vlogo turizma na zavarovanih območjih, saj turizem lahko predstavlja tako vir pozitivnih kot negativnih vplivov. Kljub številnim podobnostim med obema državama oziroma med sistemi upravljanja v obeh državah avtorji opozorijo na razlike v pristopih pri upravljanju, ki vplivajo tudi na razvitost turizma na zavarovanih območjih ter posledično na razlike v prisotnih oblikah turizma in različnih prostorskih vplivih.

Monografija ponuja poglobljen vpogled v razvoj turizma na zavarovanih območjih v obeh sosednjih državah ter s tem predstavlja pomembno in zelo dobrodošlo obogatitev strokovne literature. Čeprav so pri pripravi tega dela sodelovali različni avtorji, deluje

kot celota, saj se vsebine posameznih poglavij medsebojno dopolnjujejo in z več zornih kotov uspešno osvetljujejo obravnavano problematiko. Njena hkratna obravnava v obeh državah daje delu dodano vrednost in je vsebinsko utemeljena tako zaradi prostorske bližine in številnih povezav na področju turizma kot tudi zaradi skupne tradicije na področju varovanja narave oziroma zavarovanih območij še iz časa skupne jugoslovanske države. Monografija ponuja zanimivo, prepričljivo in tehtno branje, nadnacionalna perspektiva pa pomaga umestiti obravnavane primere v širši kontekst razvoja turizma na zavarovanih območjih. Slednje dodatno prispeva k temu, da je delo lahko zanimivo tudi za bralce iz drugih držav. Omeniti kaže še bogato in kakovostno slikovno gradivo (zemljevidi, grafikoni, fotografije ...), ki pripomore k nazornosti dela.

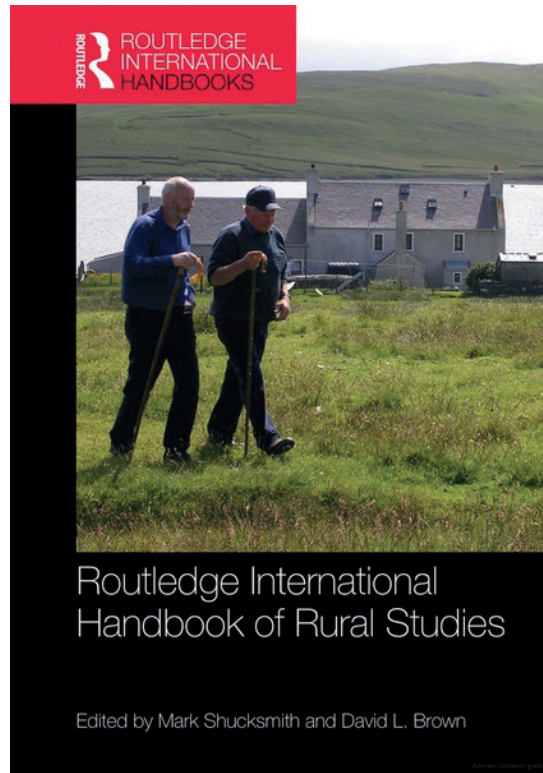
Zaradi aktualnosti obravnavanih vsebin in zasnove monografije je mogoče pričakovati, da bo našla širok krog bralcev, saj so vprašanja, ki se jih loteva, zanimiva tako za raziskovalce in študente z različnih strokovnih področij kot tudi vse tiste, ki se ukvarjajo z razvojem turizma in varstvom narave v različnih kontekstih in na različnih prostorskih ravneh. Dodatno prispeva k relevantnosti monografije dejstvo, da turistična razvojna politika v zadnjih letih namenja precejšnjo pozornost trajnostnemu razvoju ter varstvu okolja in narave. To postavlja v ospredje potrebo po podrobnejšem proučevanju s tem povezanih vprašanj, saj je dobro poznavanje in razumevanje te problematike nujno, če se želimo ogniti temu, da bi razvoj turizma negativno vplival na varstveno funkcijo zavarovanih območij in s tem dolgoročno ogrozil tudi svojo lastno prihodnost.

Dejan Cigale

## ROUTLEDGE INTERNATIONAL HANDBOOK OF RURAL STUDIES

**Mark Shucksmith, David L. Brown (urednika): Routledge international handbook of rural studies. Abingdon, Routledge, 2019, XXIX, 697 strani.**

Dejstvo je, da je v zadnjih petnajstih letih izšlo večje število monografij, ki naslavljajo sodobno podeželje. To nakazuje vitalnost in privlačnost tematike, saj so monografije izšle pri več založbah (Springer, Ashgate, Elsevier, Routledge, SAGE, Wiley-Blackwell, De Gruyter, založbe univerz itd.). Običajno se znanstvene monografije osredinjajo na določeno tematiko (na primer vloga turizma pri razvoju podeželja, učinki globalizacije na podeželje, gospodarska preobrazba podeželja, načrtovanje razvoja podeželja itn.). Izbrano tematiko je pogosto večja (mednarodna) skupina avtorjev raziskovala v sklopu projekta (npr. 7. okvirnega programa EU, Horizon 2020,



projektov COST, v sklopu bilateralnih projektov, po tematskih konferencah ipd.). V večji meri imajo monografije podobno zasnovo: v določen teoretski okvir umeščajo empirične študije, v zaključku sledijo priporočila odločevalcem in nabor raziskovalnih vrzeli. Tovrstne monografije nam tako ob upoštevanju uporabljenih metod dela in ciljev z raznovrstnimi študijami primerov prinašajo dokumentiranje raznolikih odzivov podeželskih območij na globalizacijske procese.

*Routledge international handbook of rural studies* (urednika: Mark Shucksmith in David L. Brown, prva izdaja v letu 2016, v letu 2019 je izšla knjiga v mehki vezavi), pri kateri je sodelovalo skoraj 80 avtoric in avtorjev (veliko sociologov, geografov in agrarnih ekonomistov), prinaša pregled teoretičnih in konceptualnih razprav o interdisciplinarnem proučevanju podeželja. V svojem osnovnem poslanstvu se navezuje na monografijo *Handbook of rural studies* (izšla leta 2006 pri založbi SAGE; recenzija objavljena v Delih 34 leta 2010), ki je ob veliki meri inovativnosti predstavljala trden dokaz o oživljenih študijah podeželja. Če se je monografija iz prvega desetletja 21. stoletja navezovala predvsem na evropsko podeželje, pa monografija založbe Routledge v raziskovanje podeželja prinaša predvsem širšo mednarodno perspektivo. Avtorji pretežno prihajajo iz

anglosaksonskega sveta (ZDA, Kanada, Avstralija, Nova Zelandija, Irska, Združeno kraljestvo), pa tudi iz držav, ki imajo močna raziskovalna središča za preučevanje podeželja (Norveška, Italija, Nizozemska, nekaj prispevkov je iz Nemčije, soavtorski prispevek je tudi iz Slovenije). Tako se v monografiji pogosto primerjalno soočata dva pogleda na razvoj podeželja: pogled »Starega« in »Novega« sveta.

Monografija je razdeljena na sedem vsebinskih sklopov, ki naslavljajo demografske in gospodarske spremembe, prehranske sisteme in zemljišča, okoljske vire, spremenjene odnose med spoloma in ruralno sociologijo, družbeno in gospodarsko (ne) enakost, družbeno dinamiko in institucionalno zmožnost, moč in vodenje (angl. *governance*). Tovrstna zasnova kaže določene premike pri raziskovanju podeželja v zadnjih 15 letih, tj. večji poudarek na treh tematikah, ki so pomembno zaznamovale to obdobje: preučevanje rastočih neenakosti in neskladij na podeželju, različni pogledi na prehranske sisteme ter kritičen pogled na vlogo institucij in vodenje. V vsakem vsebinskem sklopu je šest ali sedem prispevkov, ki prinašajo različne teoretske poglede in primere iz omenjenih držav. Ob tovrstnem pristopu je bilo seveda nujno, da je vsako poglavje imelo »odgovornega« urednika, ki je v uvodnem prispevku podal: širši vpogled v raziskovano tematiko (problemski pristop), razvoj te tematike v zadnjih desetletjih, ključna vprašanja določenega vsebinskega sklopa, sledi bogata navedba relevantne literature.

Ključno vprašanje, ki si ga zastavljata glavna urednika, je: kako študije podeželja presegajo meje – med znanstvenimi disciplinami, državami, med teorijo in prakso ter v naših glavah? Tudi na področju raziskovanja podeželja vse bolj v ospredje stopa interdisciplinarnost (kar geografi vseskozi zagovarjamo in prakticiramo). Trdita namreč, da študije podeželja zaradi zapletenosti podeželja kot sistema zahtevajo interdisciplinarnost – tj. povezovanje in skupno raziskovanje več znanstvenih disciplin, kar običajno pripelje do drugačnega razumevanja, konceptov, metod dela in rešitev. Tako je pri razumevanju sodobnega podeželja nujno interdisciplinarno povezovanje: sociologije, antropologije, ekonomije, geografije, planiranja, demografije, zgodovine, prava, politike, izobraževanja, študij spola, javnega zdravstva, ekologije, pa tudi geologije, fizike, kemije, biologije itd.

Glavna urednika pa sta uporabila tudi izraz »post-disciplinarnost«: le-ta se osredinja na inštitucije (npr. raziskovalne ustanove, univerze), in sicer kako se organizacijsko povezujejo pri interdisciplinarnem naslavljanju določene tematike. Tako avtorji kritično ugotavljajo, da je preučevanje podeželja v ZDA še vedno zelo vezano na posamezne znanstvene discipline – vsaka ima svoje združenje in znanstveno publikacijo, raziskovanje podeželja je bolj strukturalistično in kvantitativno. Raziskave podeželja v evropskih državah pa so bolj sledile problemskemu pristopu, postmodernizmu in poststrukturalizmu – k čemur je pomembno prispevala ustanovitev mednarodno zelo prepoznavne revije *Journal of rural studies* (1985). Urednik te revije je v letu 2012 kritično zapisal, da »članki v tej znanstveni reviji prispevajo k večji interdisciplinarnosti študij podeželja, prinašajo dokaze iz vsega sveta in tudi postopno omogočajo

mednarodne primerjave; a da so se povečale razlike med študijami podeželja na »globalnem Severu« in v drugih delih sveta.«

Prebiranje monografije toplo priporočamo, a hkrati opozarjamo, da bo to dolgotrajno delo (monografija ima skoraj 700 strani), obenem pa interdisciplinarni pristop od bralca zahteva veliko metodološke in terminološke podlage. Delo ni namenjeno začetnikom na področju proučevanja podeželja ali usmerjanja njegovega razvoja; zaradi primerjalne razsežnosti bi se moralo znajti na policah tematskih knjižnic, raziskovalcev podeželja in podiplomskih študentov. V vsebinsko bogati knjigi pogrešamo več slikovnega gradiva (modeli, pojasnjevalne preglednice), kar bi v takšnih okoliščinah vsekakor pričakovali. Razumljivo je, da pri tako obširnem delu in številnih avtorjih včasih prihaja do prekrivanja vsebin in pristopov, ki odsevajo predvsem poteze podeželja v gospodarsko razvitih državah »globalnega Severa«. Kot smo zapisali že ob izdaji monografije *Handbook of rural studies*, tudi v novejši monografiji pogrešamo študije podeželja na »globalnem Jugu«. Za bralca pa je ta monografija tudi precej praktična, saj s prebiranjem posameznega poglavja na enem mestu pridobi vpogled v glavne tematske poudarke zadnjih 20 let, pa tudi obsežen nabor tematske literature.

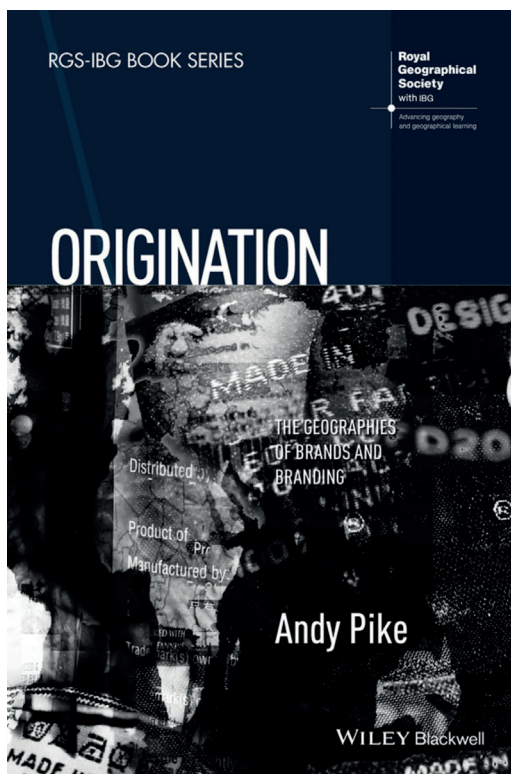
Monografija je tako upravičila koncept »priročnika« (angl. *handbook*): monografije ne moremo prebrati v enem kosu. Ob raziskovanju določene podeželske tematike bomo lahko večkrat vzeli v roke pričujoči priročnik in v kratkem času dobili na enem mestu zgoščeno informacijo. Torej – z enim »klikom« se bralcu lahko odprejo številni zadetki – kar je pravzaprav namen priročnika. Za razumevanje sodobnega podeželja pa bo potrebnih še več »klikov« in poglobljen študij.

Irma Potočnik Slavič

## ORIGINATION. THE GEOGRAPHIES OF BRANDS AND BRANDING

**Andy Pike: *Origination: The geographies of brands and branding.* Chichester, Wiley Blackwell, 2015, XIII, 228 str.**

Rdeča nit monografije *Origination*, ki jo je napisal britanski geograf Andy Pike, je geografski pogled na tematiko geografskega porekla kot elementa trženja. Avtor razmišlja o sodobnem pojmovanju in s tem povezanih dilemah pri označevanju porekla izdelkov. Sodobne gospodarske in družbene razmere so namreč zaznamovane z visoko stopnjo mobilnosti, prostorske pretočnosti, globalne gospodarske menjave in vse večjim pomenom trgovanja z nesnovnimi prvinami, kot so ideje, blagovne znamke ter patentni. Označevanje porekla izdelkov zato postaja velik geografski izziv: procesi načrtovanja,



oglaševanja in prodaje končnega izdelka namreč lahko potekajo na povsem drugem delu sveta kot pa pridobivanje surovin, proizvodnja njegovih sestavnih delov in postopek sestavljanja končnega izdelka. Primer enega od izzivov, ki ga opisuje avtor: kako označiti poreklo izdelka, ki je idejno nastal na univerzi v Severni Ameriki in bil tam tudi tehnološko načrtovan, surovine zanj prihajajo iz Afrike in Južne Amerike, medtem kot je postopek izdelave izdelka potekal v Aziji? Avtor opozori, da postaja označevanje geografskega porekla pri izdelkih – vse pogosteje pa to velja tudi za izvor storitev – vse bolj skrbno načrtovan in temeljito premišljen prijem trženja. Ti tržni prijemi so zato vse pogosteje predmet razprav, dilem in celo gospodarskih konfliktov.

Knjiga *Origination* je razdeljena na osem poglavij. V uvodnem poglavju avtor problem opredeli in prikaže kompleksnost označevanja porekla. V drugem poglavju je utemeljena vloga geografije pri proučevanju tovrstnih tem: vsaka blagovna znamka, geografska označba in drugi izkazi porekla so bili namreč oblikovani na določenem območju v določenem času in zato nosijo neizbrisen – čeprav včasih bolj, drugič pa manj viden – prostorsko-časovni pečat, ki ga avtor povedno primerja s človekovim DNK-zapisom. Naloga geografije je, da proučuje prostorsko razsežnost posameznih blagovnih znamk in opazuje njihovo interakcijo z družbeno-gospodarskimi

lastnostmi posameznih pokrajin. V tretjem poglavju se obravnava zgodovina označevanja porekla. Osvetljeni so primeri uporabe nekaterih območij, ki se uporabljajo kot elementi trženja: tak primer so nemški avtomobili in švicarske ure.

Tretjemu poglavju sledijo tri osrednja poglavja: v vsakem od poglavij je opisana študija primera, s katero se iz različnih zornih kotov predoči problematika označevanja porekla. V četrtem poglavju je tako predstavljen problem označevanja porekla angleškega svetlega piva iz mesta Newcastle, ki je v skoraj osemdesetletni zgodovini večkrat spremenilo ne le lastnika pivovarske licence, temveč tudi kraj proizvodnje. Opisana so večletna prizadevanja prebivalcev Newcastla za vrnitev pivovarske dejavnosti te znamke piva v domače mesto, ki pa so doslej naletela zgolj na konflikte in nerazumevanje sedanjega lastnika pivovarske licence. Problem je v tem, da lastnik pivovarske licence ime in veduto mesta Newcastle uporablja kot element za trženje svojega piva, četudi se pivo trenutno ne proizvaja v tem mestu in je z njim povezano le po imenu. V petem poglavju se na podoben način prikaže konflikt glede blagovne znamke oblačil Burberry, pri kateri lastniki znamke v oglaševanju svojih kolekcij oblačil močno poudarjajo britansko poreklo, četudi so vse svoje tekstilne obrate že pred desetletjem iz Velike Britanije preselili na Kitajsko in v Indijo. Avtor v tem poglavju analizira argumente, s katerimi lastniki znamke Burberry še naprej utemeljujejo poudarjanje britanskega izvora, čeprav tako izvor tekstila kot tudi proces izdelave oblačil nista več umeščena v Veliko Britanijo: večinoma se sklicujejo na to, da so oblačila zasnovana (»dizajnirana«) v Veliki Britaniji na osnovi britanskih modnih smernic. V šestem poglavju je predstavljena tudi problematika podjetje Apple, ki je pri oglaševanju svojih izdelkov močno poudarjalo Silicijevo dolino, Kalifornijo in Združene države Amerike kot domovino svojih izdelkov, medtem ko je šele v zadnjem desetletju pod pritiskom kritikov moralo to podjetje tudi priznati, da so izdelavo izdelkov zaradi občutno nižjih stroškov izdelave preselili na Kitajsko.

V osmem poglavju avtor proučuje vplive, ki jih ima navajanje porekla izdelkov na družbenogospodarski razvoj posameznih območij. Vplivi na razvoj območij so mnogovrstni in večplastni: po eni strani številna območja težijo k temu, da bi zaslovela kot »specializirana« za proizvodnjo določenih izdelkov oziroma del procesov v proizvodni verigi (vzorčni primeri so Silicijeva dolina kot območje tehnoloških inovacij, Bavarska kot območje izdelave visokokakovostnih avtomobilov, Milano kot mesto vrhunskega dizajna), po drugi strani pa se hkrati opozarja, da taka »specializacija« vsaj deloma tudi omejuje možnosti za razvoj raznolikih in mnogovrstnih gospodarskih dejavnosti. Avtor ob tem pokaže, da ima navajanje porekla tudi močan vpliv na (ne)skladja v družbenogospodarskem razvoju območij: pogosto se pri proizvodni verigi posameznih izdelkov poudarja le območja, ki imajo pozitiven sloves in »dvigujejo« vrednost izdelka, medtem ko se načrtno zakriva faze v proizvodnji izdelkov, ki potekajo na območjih držav v razvoju, ki izdelku ne prinesejo dodane vrednosti oziroma mu jo celo znižajo (Kitajska kot območje proizvodnje oblačil in elektronskih naprav, Indija kot območje poceni računalniških storitev, vzhodna Evropa kot

območje za »umazano« industrijo, ki obremenjuje okolje). Sklepno poglavje prinaša sintezo ugotovitev monografije in opozarja na nekatere nove, še neraziskane vidike.

Tematika monografije je aktualna in v geografijo vnaša nov pogled na problematiko označevanja porekla v sodobnem gospodarstvu, zaznamovanem z globalnim trgovanjem in krogotoki blaga, storitev, finančnih sredstev in človeških virov. Monografija je – kljub avtorjevemu poudarjanju, da imajo opisani pojavi globalno razsežnost – omejena na študije primerov, ki so tako ali drugače vezani pretežno na anglo-ameriška območja. Avtor premalo pozornosti posveti območjem, ki so v procesu proizvodnje postala viri surovin in kraji proizvodnje. Taka osredotočenost je po eni strani kritika monografije, po drugi strani pa tudi priložnost za nove raziskave z ustrežno prilagojenim raziskovalnim pogledom in nadgrajenimi metodološkimi pristopi. V pričujoči monografiji bi bilo z ozirom na avtorjevo poznavanje tematike dobrodošlo tudi poglavje, kjer bi avtor predstavil možne scenarije razvoja tega pojava v prihodnosti in osvetlil priložnosti in izzive, ki jih te možne smeri razvoja prinašajo.

Erik Logar

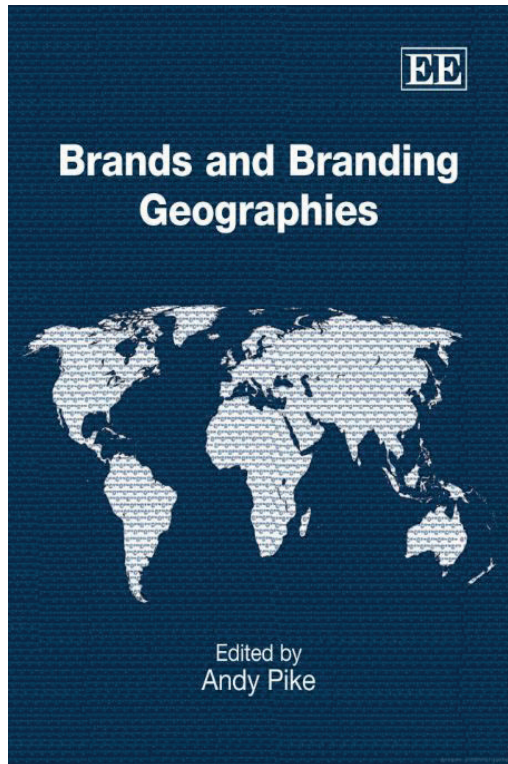
## BRANDS AND BRANDING GEOGRAPHIES

**Andy Pike (urednik): Brands and branding geographies. Northampton, Edward Elgar, 2011, XV, 356 str.**

Tržne znamke so tesno povezane z gospodarstvom in oglaševalskimi dejavnostmi, saj je njihov osnovni namen opozoriti potrošnika na izstopajoče in »posebne« lastnosti posameznega izdelka ali storitve v množici konkurenčne ponudbe. V humanističnih in družboslovnih vedah so bile tržne znamke zaradi »neotipljive«, »fluidne« in pogosto s subjektivnimi elementi zaznamovane narave vse do pričetka 21. stoletja prezrt (in tudi preziran!) predmet kritične analize ter samostojnega proučevanja. Pričujoči zbornik zato osvetljuje tržne znamke z geografskega vidika, saj se lahko iz več zornih kotov opazuje njihovo prostorsko razsežnost: območje in družbeno-gospodarsko okolje njihovega nastanka, prostorski razvoj mreže deležnikov ter mobilnost tržnih znamk (na primer: vstop na nova tržišča, umik in celo prepovedi znamk v določenih državah). Proučevanje tržnih znamk geografu zato odpira nov pogled na značilnosti posameznih pokrajin in življenje tam živečih skupnosti v dinamični, nenehno spreminjajoči se povezavi s tamkajšnjimi viri.

Zbornik je sestavljen iz 19 prispevkov o tržnih znamkah, ki so jih napisali raziskovalci s področja različnih ved, na primer geografije, sociologije, ekonomije, urbanizma, politologije. Vse prispevke povezuje to, da se na tržne znamke gleda z vidika





prostorske razsežnosti različnih ravni, kot so države, pokrajine, občine in lokalne skupnosti. Prispevki so smiselno razdeljeni na štiri vsebinska področja. V uvodnem delu zbornika so trije prispevki s teoretskimi izhodišči, ki tržne znamke opredelijo, utemeljijo znanstveno relevantnost tovrstnega proučevanja ter s tem tržne znamke povežejo s prostorsko razsežnostjo. V drugem delu zbornika je zbranih sedem prispevkov, ki temeljijo na terenskem opazovanju posameznih študij primerov (npr. vpliv razširitve italijanskih tržnih znamk oblačil na gospodarstvo v Bolgariji, vloga sodelovanja med posameznimi znamkami parfumov iz različnih držav, vloga pristopa »od spodaj navzgor« pri vzpostavljanju znamk). V tretjem delu zbornika so prispevki osredinjeni na tržne znamke, ki so bile vzpostavljene z namenom spodbujanja družbeno-gospodarskega razvoja posameznih območij (npr. industrijskih območij mest, območij arheoloških najdišč in posameznih držav). V zaključnem delu zbornika so v dveh prispevkih povzete najpomembnejše ugotovitve prispevkov ter opredeljena izhodišča za nadaljnje raziskave.

Rdeča nit zbornika so premiki od pogleda na tržne znamke kot oglaševalske mehanizme (oglaševanje reklamnih sporočil »navzven«, torej potencialnim kupcem) k pogledu na delovanje in učinkovanje tržnih znamk »navznoter«, pri čemer so v ospredju

prostorski vidiki tako gradnikov kot tudi učinkov tržnih znamk. V prispevkih zbornika so tržne znamke obravnavane kot mehanizmi, ki lahko vplivajo na značilnosti družbeno-gospodarskega razvoja določenega območja. Prispevki v zborniku dokazujejo, da imajo tržne znamke, v kolikor so ustrezno zasnovane in pravilno implementirane, lahko veliko moč povezovanja in krepitve sodelovanja med posameznimi deležniki.

Urednik, britanski geograf Andy Pike, že v uvodu zbornika opozori na izrazito interdisciplinarnost proučevane tematike. To je za geografski pristop k proučevanju tržnih znamk priložnost in hkrati tudi izziv zaradi njihove »fluidnosti«, abstraktnosti in zaznamovanosti s subjektivnimi stališči posameznih deležnikov. Pričujoči zbornik zato priporočam v branje ne zgolj tistim, ki jih zanima preplet tržnih znamk in geografije, temveč tudi vsem, ki se ukvarjajo s teoretskimi smernicami, metodološkimi pristopi in procesi (pre)oblikovanja gospodarske, družbene in navsezadnje tudi simbolne podobe pokrajine s postmodernističnega, z mrežami in tokovi zaznamovanega raziskovalnega vidika.

**Erik Logar**